„Moja okolica jest fajna”

Raport podsumowujący pilotażowe badanie ankietowe dotyczące łódzkich osiedli

DECYDUJEMY O ŁODZI

czerwiec - lipiec 2020 r.

Spis treści

1. Wstęp 4
  1.1 Opis badania 6
    Metodologia: 6
  1.2 Napotkane trudności: 7
  1.3 Cele badania 8
2. Wyniki badania 10
  2.1 Wyniki statystyczne: 10
  2.2 Wnioski ogólne 13
    Obszar badawczy I 13
    Tożsamość lokalna mieszkańców i mieszkanek Łodzi 13
    Obszar badawczy II 16
    Współdecydowanie / działania równoległe / brak działań 16
    Obszar badawczy III 18
    Rola rad osiedli oczami mieszkańców i mieszkanek 18
  2.3 Wnioski szczegółowe 20
  Bałuty 20
    Bałuty-Centrum 20
    Bałuty-Doły 22
    Bałuty Zachodnie 25
    Łagiewniki 27
    Julianów-Marysin-Rogi 27
    Radogoszcz 29
    Teofilów-Wielkopolska 31
    Chojny 34
    Chojny-Dąbrowa 35
    Górniak 37
    Nad Nerem 39
    Piastów-Kurak 39
    Rokicie 40
    Ruda 40
    Wiskitno 40
  Polesie 41
    Karolew-Retkinia Wschód 41
    Koziny 43
    Lublinek-Pienista 45
    Im. Montwiłła-Mireckiego 47
    Retkinia Zachód-Smulsko 47
    Stare Polesie 47
    Zdrowie-Mania 49
    Złotno 49
  Śródmieście 52
    Katedralna 52
    Śródmieście - Wschód 54
  Widzew 56
    Andrzejów 56
    Dolina Łódki 58
    Nowosolna 60

Mileszki 62
Olechów-Janów 63
Stoki-Sikawa-Podgórze 64
Stary Widzew 66
Widzew Wschód 69
Zarzew 69
3. Podsumowanie 72

1. Wstęp

Pilotażowe badanie ankietowe „Moja okolica jest fajna” zostało przeprowadzone latem 2020 roku, w okresie: od 12 czerwca do 19 lipca. Jego celem było zebranie informacji na temat potrzeb mieszkańców i mieszkanek dotyczących przestrzeni, w której mieszkają i funkcjonują na co dzień. **Badanie miało charakter rozpoznawczy, pilotażowy**, a zebrane informacje nie stanowią podstawy dla planowania konkretnych działań, które mogłyby wspomóc rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego zaangażowania w danej przestrzeni. Ich analiza pozwoli natomiast wskazać obszary analityczne, najważniejsze zagadnienia, których dokładniejsze opracowanie i dalsze rozpoznanie pozwolą zoptymalizować działania Biura Aktywności Miejskiej Urzędu Miasta Łodzi.

Ze względu na charakter badania, postawione w ankiecie pytania miały profil otwarty i nieostry – by lepiej zrozumieć dynamikę działań w poszczególnych społecznościach, kategorie analityczne takie jak „rejon” czy „okolica” nie zostały zdefiniowane. Co za tym idzie, mieszkańcy i mieszkanki odpowiadając na pytania dotyczące tych kategorii sami tworzyli ich definicję, odnosili się do swojej wiedzy i doświadczenia, niekoniecznie natomiast do narzuconych, znanych podziałów, takich jak jednostki pomocnicze, tereny wspólnot mieszkaniowych, dawne dzielnice. Pilotażowy charakter badania znalazł swoje odzwierciedlenie w sposobie udostępnienia badania i promowania informacji na jego temat. Ankieta miała charakter ogólny – nie była dostosowana czy to do specyfiki demograficznej miasta Łodzi, czy administracyjnej, związanej chociażby z modelem zabudowy w poszczególnych osiedlach. Jej celem było de facto wskazanie i dookreślenie tej właśnie specyfiki przy wykorzystaniu opinii i rekomendacji osób aktywnych, znających swoją przestrzeń, reprezentujących dane społeczności i grupy.

Analiza respondentów pod kątem liczy mieszkańców i mieszkanek, którzy wzięli udział w badaniu: 598

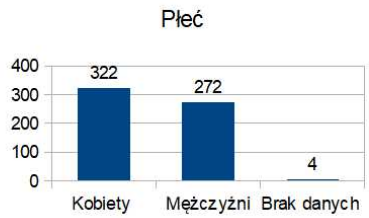

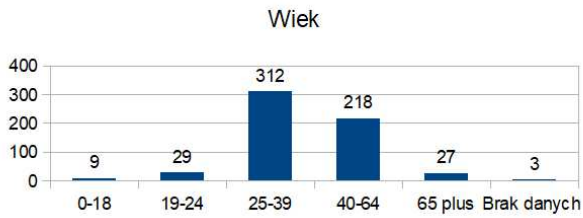

DECYDUJEMY O ŁODZI

W **badaniu wzięło udział 598 osób.** Na bazie ich odpowiedzi wskazane zostały obszary dalszych analiz, potencjalne możliwości rozwoju, czynniki hamujące ten rozwój, zarówno wśród osób identyfikujących swoje miejsce zamieszkania z jednostką pomocniczą (osiedlem), jak i ze wspólnotą wynikającą z uwarunkowań urbanistycznych, historycznych lub demograficznych.

Analiza respondentów pod kątem wykształcenia

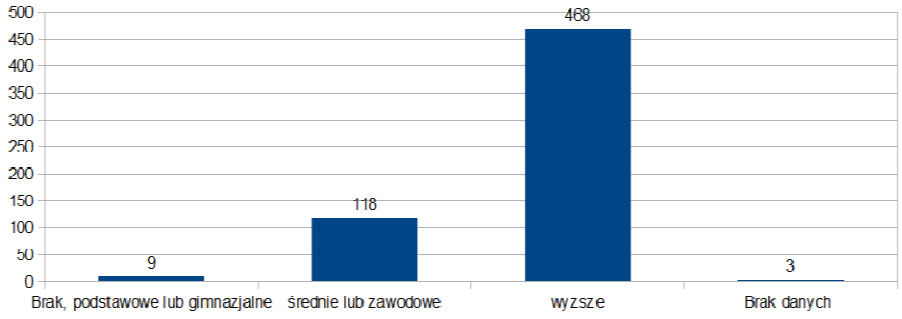

DECYDUJEMY O ŁODZI

1.1 Opis badania

Metodologia:

Badanie prowadzono przy wykorzystaniu formularza ankietowego, zawierającego 19 pytań dotyczących postrzegania swojego miejsca zamieszkania oraz aktywności społecznej, obywatelskiej na jego rzecz. Jak już wspomniano, część kategorii analitycznych pozostawiono w badaniu bez szczegółowego wyjaśnienia czy definicji – otwartość kategorii analitycznych wpisuje się w ramy socjologicznej Teorii ugruntowanej – o życiu społecznym i danym doświadczeniu najlepiej wiedzą mieszkańcy i mieszkanki biorący w nim udział, co za tym idzie, definicja wspomnianych kategorii na podstawie ich odpowiedzi będzie lepiej odzwierciedlać rzeczywistość, niż definicja narzucona przez zespół badawczy. Poza kategoriami otwartymi, pozostawionymi do dookreślenia przez samych uczestników i uczestniczki badania, dla uzyskania punktu odniesienia zastosowano pytania odnoszące się do struktury administracyjnej miasta - elementów zastanych, takich jak jednostki pomocnicze - rady osiedli. Zestawienie dwóch rodzajów zmiennych pozwoliło na wstępne zbadanie efektywności podziału administracyjnego i mechanizmów wspierania aktywności obywatelskiej z niego wynikających, w kontekście aktywności podejmowanych przez mieszkańców i mieszkanki na rzecz swojej wspólnoty, czy, korzystając z kategorii z samego badania, na rzecz subiektywnie wskazanej okolicy.

Zastosowanie powyżej wspomnianej metodologii pozwoliło nie tylko na społeczne, wspólne definiowanie rejonu i okolicy. Dzięki otwartym pytaniom dotyczącym aktywności obywatelskiej mieszkańców i mieszkanek oraz kategorii potencjalnego wsparcia dla jej zwiększenia, badanie umożliwiło także rozpoczęcie tworzenia kategorii działań najbardziej pożądanych w danych przestrzeniach. W raporcie zostały ujęte wszystkie odpowiedzi, w tym odpowiedzi nie zakładane przy konstruowaniu ankiety (takie jak poczucie sprawczości, czas wolny, etc.). Co więcej, forma pytań ułatwiła zebranie danych o inicjatywach realizowanych w ramach poszczególnych jednostek pomocniczych.

1.2 Napotkane trudności:

W związku z ograniczeniami badania, na jego rezultaty miały wpływ zmienne niezależne od prowadzącego. Do tych, mających największy wpływ na wyniki i możliwe dalsze wnioskowania, należy zaliczyć:

- **Niepełne dane adresowe** – ze względu na przyjętą politykę RODO, mieszkańcy i mieszkanki w Łodzi nie zostali poproszeni o podanie adresu zamieszkania. Co za tym idzie, obszar ich codziennego funkcjonowania został określony jedynie na podstawie deklarowanej ulicy zamieszkania. To ważna zmienna – na podstawie adresu określana była jednostka pomocnicza miasta Łodzi właściwa dla ankietowanej lub ankietowanego, co znów pozwoliło na wnioskowanie, na ile rejon i okolica odzwierciedlają granice jednostki. I dalej – czy osiedle wyznaczone administracyjnie odpowiada społecznej kategorii zamieszkania. Ponieważ część ulic przebiega przez więcej niż jedno osiedle, wspomniane kwestie stanowiły trudność metodologiczną. Na potrzeby badania przyjęto, że przypisanie do danej jednostki pomocniczej nastąpi na podstawie pierwszego wskazanego osiedla dla danej ulicy w ewidencji ulic miasta Łodzi.
- **Niska próba badawcza** – liczba osób wypełniających ankiety z osiedli waha się od 1 do 50 osób. Z jednej strony, w przypadku osiedli o niskiej frekwencji trudno jest wskazywać obszary badawcze dla dalszej pracy, z drugiej jednak, liczbę osób uczestniczących z

danej jednostki pomocniczej można traktować jako wskaźnik, dokąd docierają informacje kierowane za pośrednictwem Internetu i portalu Vox Populi.

- **Niejasne kategorie badawcze** – kategorie takie jak „rejon", „okolica" mogą być niejasne dla respondentów biorących udział w badaniu. Przyjęto jednak podejście ugruntowane, zakładające, że życie społeczne najlepiej znają ci, którzy je tworzą – co za tym idzie, w badaniu definicja tych pojęć tworzona jest przez ankietowanych i ankietowane, nie jest natomiast narzucona odgórnie.

1.3 Cele badania

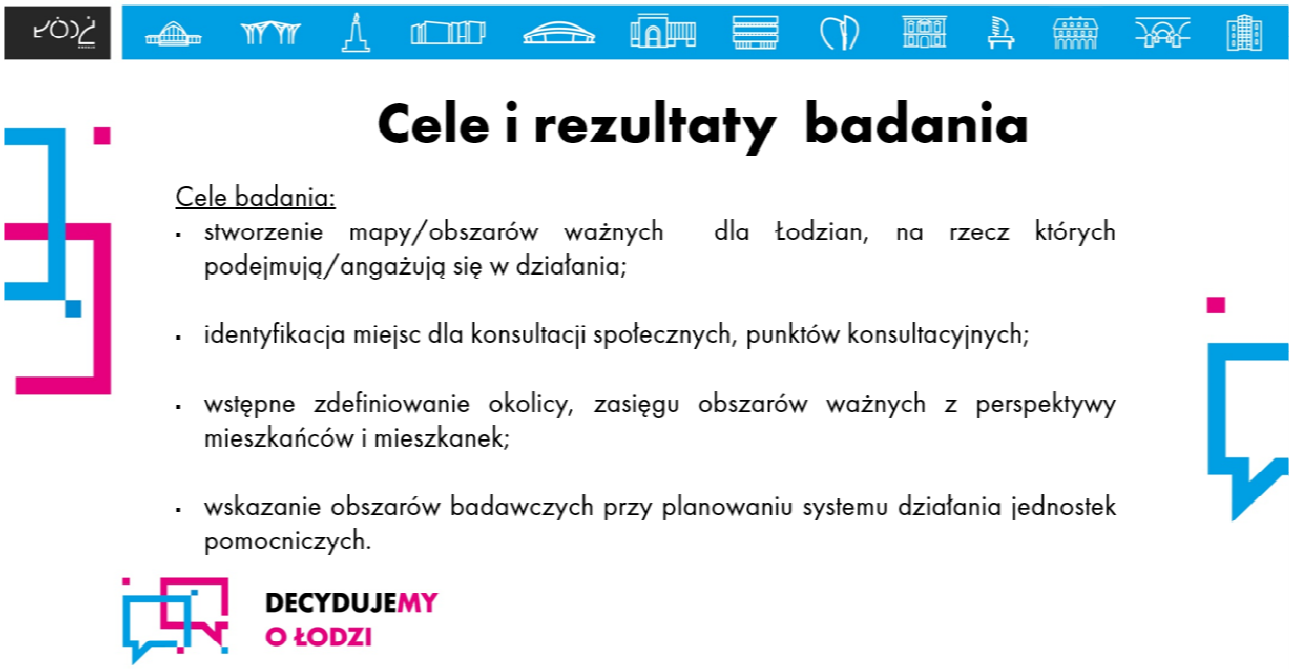

Głównym celem badania było zebranie informacji na temat potrzeb mieszkańców i mieszkanek dotyczących przestrzeni w której mieszkają i funkcjonują na co dzień. Pozostałe cele badania zakładały:

- stworzenie mapy i określenie zasięgów "lokalnych ojczyzn" - obszarów ważnych dla mieszkańców i mieszkanek, na rzecz których podejmują/angażują się w działania,
- identyfikację miejsc ważnych i rozpoznawalnych dla mieszkańców i mieszkanek, które mogą służyć jako przestrzeń dla konsultacji społecznych, punktów konsultacyjnych lub jako punkty odniesienia,
- wstępne zdefiniowanie okolicy i rejonu – zasięgu obszarów istotnych z perspektywy mieszkańców i mieszkanek,
- wskazanie obszarów badawczych, które mogą stanowić zmienne przy planowaniu

systemu działania jednostek pomocniczych.

Wszystkie przedstawione poniżej wnioski mają charakter tez roboczych – wskazują obszary analityczne, rozpoznają zjawiska lub potencjalne problemy, stanowią punkt wyjścia dla dalszych badań. Żadna z tez nie może być traktowana jako wiążąca, zarówno na poziomie osiedla, dzielnic, jak i miasta.

DECYDUJEMY
O ŁODZI

2. Wyniki badania

Rezultaty badania zostały podzielone na trzy części analityczne:

1. Część statystyczna stanowi zestawienie odpowiedzi z poszczególnych pytań tak, by uzyskane wyniki pozwoliły na budowanie ogólnych hipotez dotyczących postrzegania okolicy, rejonu w odniesieniu do osiedli oraz aktywności miejskiej w kontekście działalności i znajomości rad osiedli.
2. Wnioski ogólne, to wskazanie obszarów analitycznych do dalszej pracy na podstawie analizy statycznej i ilościowej. Wnioski stanowią uogólnienie wyników dla całego miasta.
3. Wnioski szczegółowe, to raporty z poszczególnych jednostek pomocniczych

2.1 Wyniki statystyczne:

1. **Metryka i demografia**
   1) W badaniu łącznie wzięło udział 598 osób. Ich miejsce zamieszkania daje się przypisać do 34 jednostek pomocniczych w Łodzi. Tylko w dwóch osiedlach respondenci nie wypełnili żadnej ankiety. Są to Osiedle Nr 33 oraz Osiedle Wzniesień Łódzkich (0 osób). Najwięcej ankietowanych wykazało Osiedle Chojny-Dąbrowa (51 osób).
   2) Wśród ankietowanych przeważają kobiety (322). Formularz wypełniło 272 mężczyzn, w 4 przypadkach nie wskazano płci.
   3) W kontekście wieku, najlepiej reprezentowaną grupą są osoby w wieku 25-39 lat – 312 osób. Drugą grupą są osoby w przedziale 40-64 – 218 odpowiedzi.
   4) Większość ankietowanych posiada wykształcenie wyższe - ten poziom zadeklarowało 468 osób. Na drugim miejscu pojawiło się wykształcenie średnie lub zawodowe – 118 osób.
   5) Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów biorących udział w badaniu na Osiedlu Łagiewniki – trzy osoby, zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Łagiewniki, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie. Analogiczna sytuacja dotyczy: Osiedla nad Nerem (5 osób), Osiedla Piastów-Kurak (6 osób), Osiedla Rokicie (4 osoby), Osiedla Ruda (6 osób), Osiedla Wiskitno (1 osoba),

Osiedla im. Montwiłła-Mireckiego (9 osób), Osiedla Retkinia Zachód-Smulsko (8 osób), Osiedla Zdrowie-Mania, Osiedla Mileszki (3 osoby), Osiedla Widzew Wschód (8 osób).

2. **Tożsamość lokalna mieszkańców i mieszkanek**
   1) Ankietowani dla określenia swojej okolicy najczęściej korzystają z nazw analogicznych do nazw jednostek pomocniczych – 348 osób (58% badanych) użyło nazwy osiedla dla określenia okolicy, 46 osób posługuje się nazwą dzielnicy, 190 osób użyło innej nazwy.
   2) Respondenci dla określenia swojego rejonu najczęściej korzystają z nazw analogicznych do nazwy swojej jednostki pomocniczej – 380 osób (64% badanych) określiło rejon nazwą osiedla, 109 wskazało nazwę byłej dzielnicy, 104 osoby użyły innej nazwy.
   3) Wśród uczestników badań ankietowych, 456 (76% badanych) osób wie o istnieniu rady osiedla w swojej okolicy, z czego 291 (49% badanych) osób jest w stanie podać jej pełną, właściwą nazwę.
3. **Współdecydowanie i partycypacja społeczna:**
   1) Zaangażowanie w życie okolicy swojego zamieszkania deklaruje 276 respondentów (46% osób). Najczęściej podawaną w ankiecie inicjatywą jest budżet obywatelski (zaangażowanie wykazywane jest w każdym z ankietowanych osiedli, najwyższe na Osiedlu Zarzew - 10 wskazań), często pojawia się współpraca z radą osiedla (Osiedle Zarzew - 6 osób) oraz działania sąsiedzkie (wspólne sadzenie drzew, organizacja czytelni, czy tworzenie ogrodu na swoim podwórku), działania interwencyjne na rzecz przestrzeni (związane z pisaniem petycji dotyczące infrastruktury miejskiej i drogowej) czy działania prowadzone przez szkołę (pikniki, wspólne wigilie, wydarzenia sąsiedzkie).
   2) Na pytanie, co zwiększyłoby zaangażowanie w życie swojej okolicy, mieszkańcy i mieszkanki najczęściej wskazywali kategorie:
      a) **Inicjatywa/organizacja działań** (w której umieszczono potrzeby zewnętrznej organizacji działań, lepszej, szerszej współpracy pomiędzy sąsiadami oraz lepszej komunikacji i dostępu do informacji na temat realizowanych w przestrzeni projektów – 217 odpowiedzi (36% badanych).
      b) **Zaangażowanie UMŁ** (w której umieszczono potrzeby większego udziału przedstawicieli i przedstawicielek Urzędu lub władzy w życiu społecznym osiedla, większe nakłady finansowe, lepszy/ułatwiony kontakt z urzędnikami) –

98 odpowiedzi (16% badanych).

c) **Poczucie sprawczości** (w której umieszczono potrzebę widoczności efektów zaangażowania się w życie społeczne, pewności realizacji zgłoszonych przedsięwzięć, odbudowania zaufania społecznego pomiędzy partnerami dialogu społecznego) – 51 odpowiedzi (9%).
d) **Wsparcie Rad Osiedli** (w której umieszczono potrzebę zmiany, w tym poprawienia, kompetencji jednostek pomocniczych, zwiększenia finansowania rad, zmianę i poprawę ich funkcjonowania) – 48 odpowiedzi (8% badanych).
e) **Czas wolny** (w której umieszczono potrzebę większej ilości czasu na działania lub projektów pozwalających na udział rodzica z dzieckiem) – 28 odpowiedzi (5% badanych).
f) **Infrastruktura (**w której umieszczono potrzeby związane z poprawą jakości przestrzeni na osiedlu i w okolicy, w tym, dróg, miejsc spotkań, terenów zielonych) – 21 odpowiedzi (4% badanych).
g) **Finanse** (w której umieszczono potrzeby związane z dodatkowym finansowaniem działań oddolnych, sąsiedzkich etc.) - 15 odpowiedzi (3%).
h) **Brak danych –** 120 odpowiedzi (20% badanych).

2.2 Wnioski ogólne

Na podstawie wyników statycznych zostały wskazane trzy główne obszary badawcze stanowiące rekomendacje do wzięcia pod uwagę przy dalszych pracach, zarówno badawczych jak i koncepcyjnych. Należy przy tym zaznaczyć, że żaden ze wspomnianych obszarów oraz wnioski z nimi związane, nie powinny stanowić podstawy projektowania rozwiązań z zakresu partycypacji społecznej – jak zaznaczono na początku, badanie miało charakter rozpoznawczy, wszystkie zawarte w tym raporcie tezy wymagają dalszego rozwinięcia.

Obszar badawczy I

Tożsamość lokalna mieszkańców i mieszkanek Łodzi

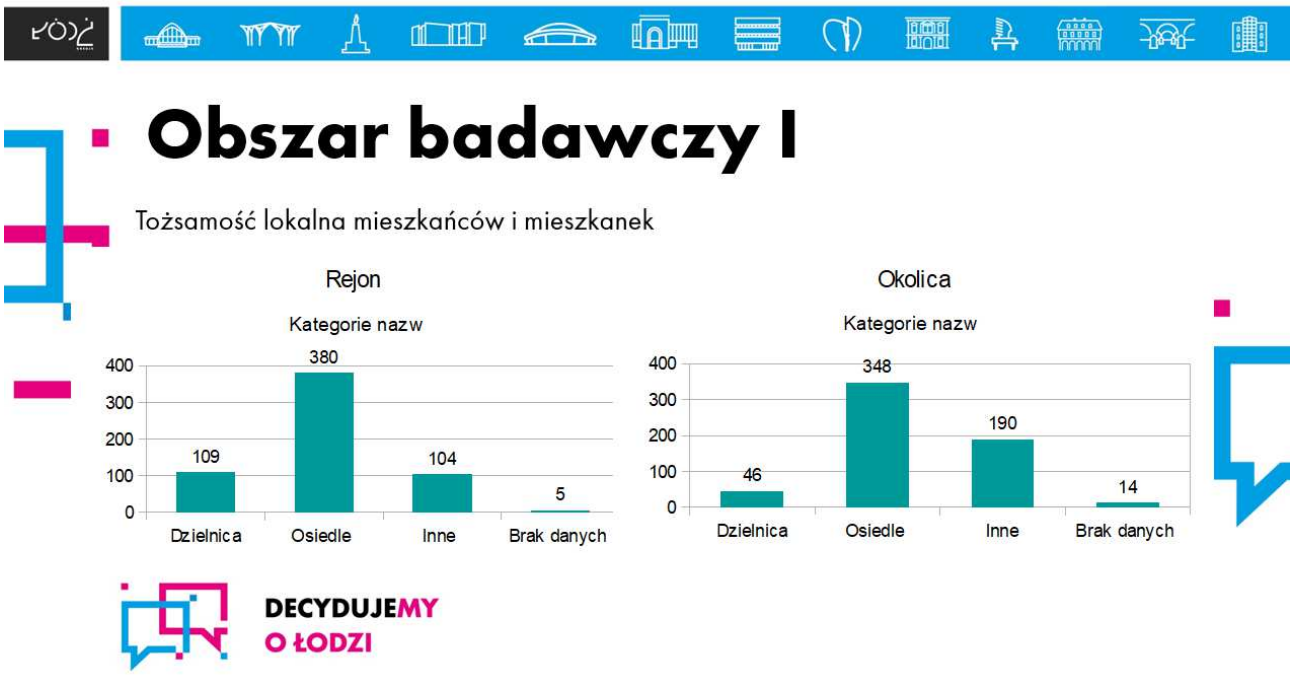

Poproszeni o podanie określenia, jakiego używają w kontekście swojej okolicy i rejonu, osoby uczestniczące w badaniu najczęściej używały nazw jednostek pomocniczych oraz różnych form z nimi związanych. Formy te stanowią bardzo często uproszczenie nazwy osiedla lub jego skrót – na przykład, mieszkańcy i mieszkanki Osiedla im. Montwiłła-Mireckiego mówią o nim jako o Osiedlu Mireckiego. Z nazwy osiedla korzysta 58% ankietowanych w przypadku

okolicy i 64% ankietowanych w przypadku rejonu. Jednocześnie znajomość swojej rady osiedla deklaruje 291 osób (49% badanych wskazuje właściwą nazwę swojej rady osiedla) – mieszkańcy i mieszkanki ujęci w niniejszym badaniu mają świadomość funkcjonowania w ramach określonego podziału administracyjnego, niemal połowa z nich wie, że jednostka pomocnicza wiąże się z określoną formą administracyjnego wsparcia – instytucji rady osiedla. Pojawia się jednak pytanie, czym jest okolica i rejon dla pozostałych osób – po pierwsze tych, którzy znają nazwę osiedla, ale nie znają swojej rady, po drugie tych, którzy dla określenia miejsca swojego funkcjonowania korzystają z innych nazw. Nazwy te pochodzą zarówno od nazw związanych z dawnym podziałem dzielnicowym (18% badanych wskazuje dzielnice dla określenia rejonu, w przypadku okolicy wskazuje ją 8%) jak i od lokalnych czynników, takich jak ulice (na przykład, ul. Rojna, ul. Limanowskiego), nazwy osiedli mieszkaniowych (os. im. Władysława Jagiełły), spółdzielni (Czerwony Rynek), nazw zwyczajowych (Limanka, Stare Bałuty, Pogonka) czy historycznych (Szlezyng, Księży Młyn).

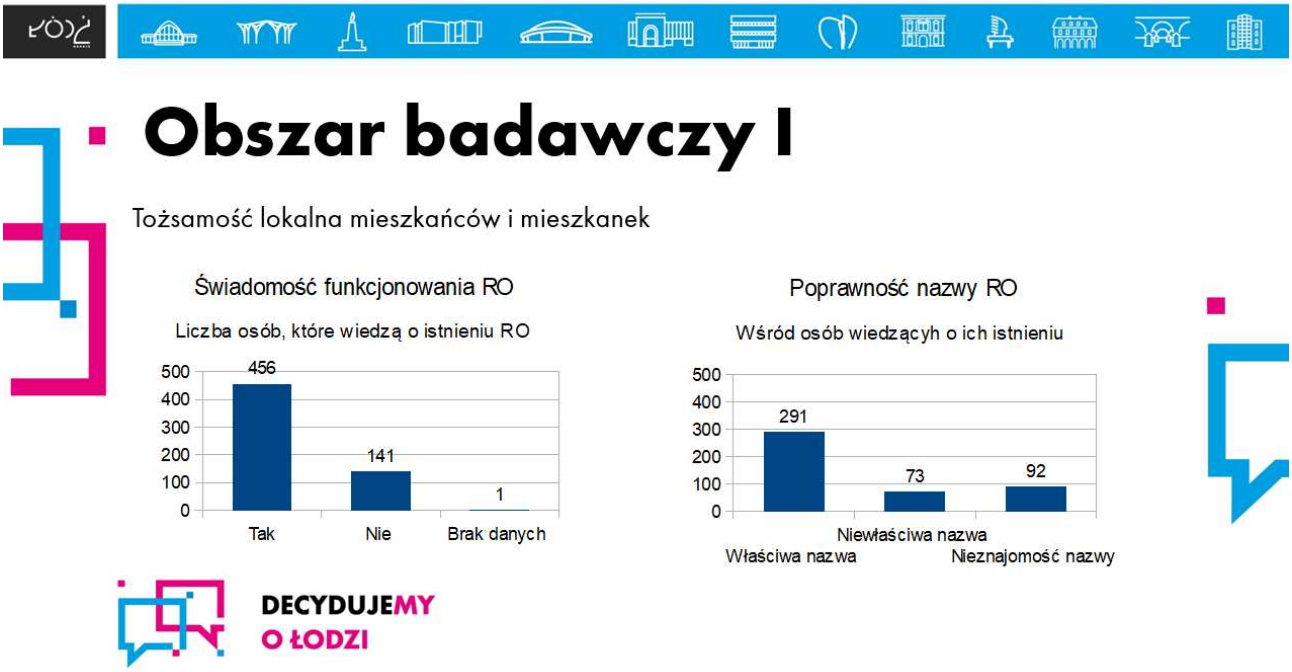

1. W przypadku osób wskazujących węższe ramy niż osiedla, można założyć, że w ramach osiedla funkcjonuje jedna, dwie lub więcej lokalnych tożsamości, uwarunkowanych, na przykład, historycznie, których odrębność świadczy o charakterze i dziedzictwie grup mieszkańców i mieszkanek – tego typu podział jest zauważalny na Osiedlu Radogoszcz, Sikawa-Stoki-Podgórze i Osiedle Grembach, Księży Młyn etc.)

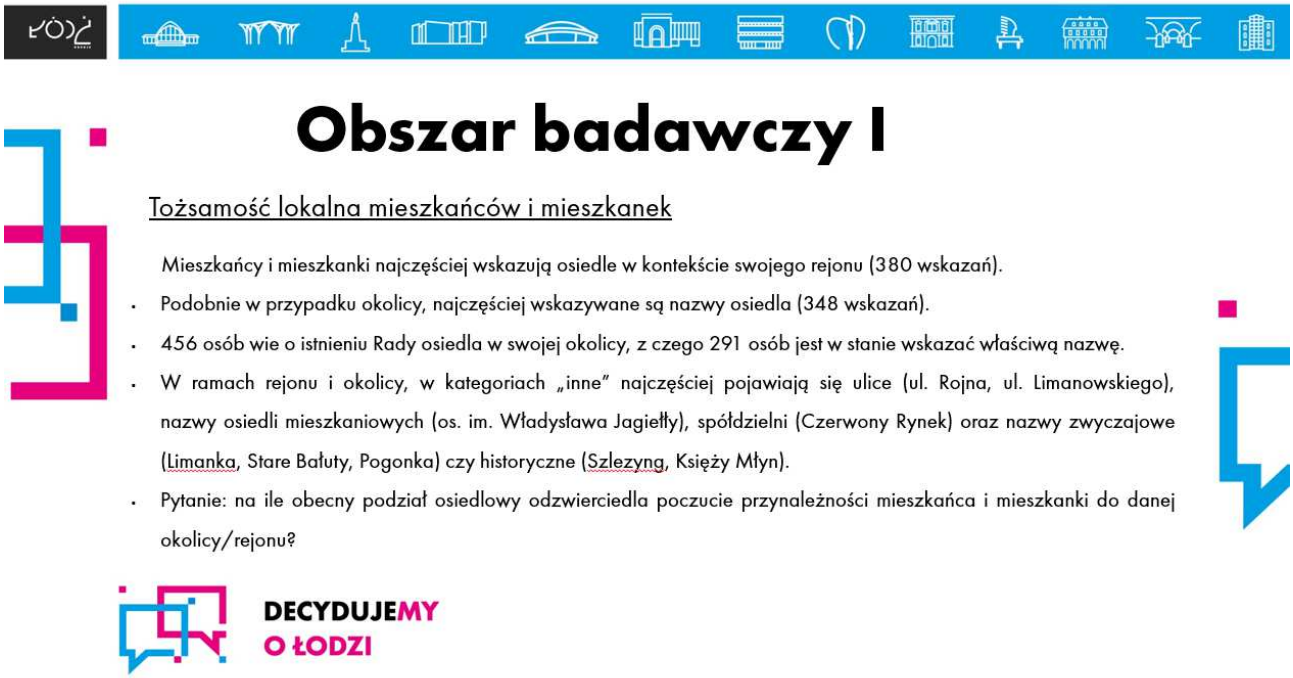

2. Biorąc pod uwagę powyższe, pojawia się pytanie, o sposób i metodologię rozwijania społeczności lokalnych oraz zakres i konstrukcję obecnych i przyszłych narzędzi partycypacyjnych. **Rozwój społeczności i narzędzia wsparcia powinny być kierowane w rejony, po pierwsze, o wysokim kapitale społecznym, po drugie, o jasnej, dobrze funkcjonującej strukturze administracyjnej. Jeżeli struktura administracyjna nie pokrywa się z tożsamością lokalną i siecią społeczną, to kierowanie działań do społeczności za pośrednictwem rad osiedli może okazać się nieefektywne.**

Obszar badawczy II

Współdecydowanie / działania równoległe / brak działań

Swoje zaangażowanie w życie okolicy deklaruje 270 osób, co stanowi 45% wszystkich biorących udział w badaniu. Zapytani o świadomość działań rady osiedla oraz jej ocenę, 313 ankietowanych (52%) stwierdziło, że nie posiada wiedzy o takich działaniach, 163 (27%) osoby zadeklarowały wiedzę na temat działań rady, jednak nie wskazały konkretnej ich oceny. Pozytywnie radę osiedla oceniło 72 respondentów (12%), negatywnie 50 (8%).

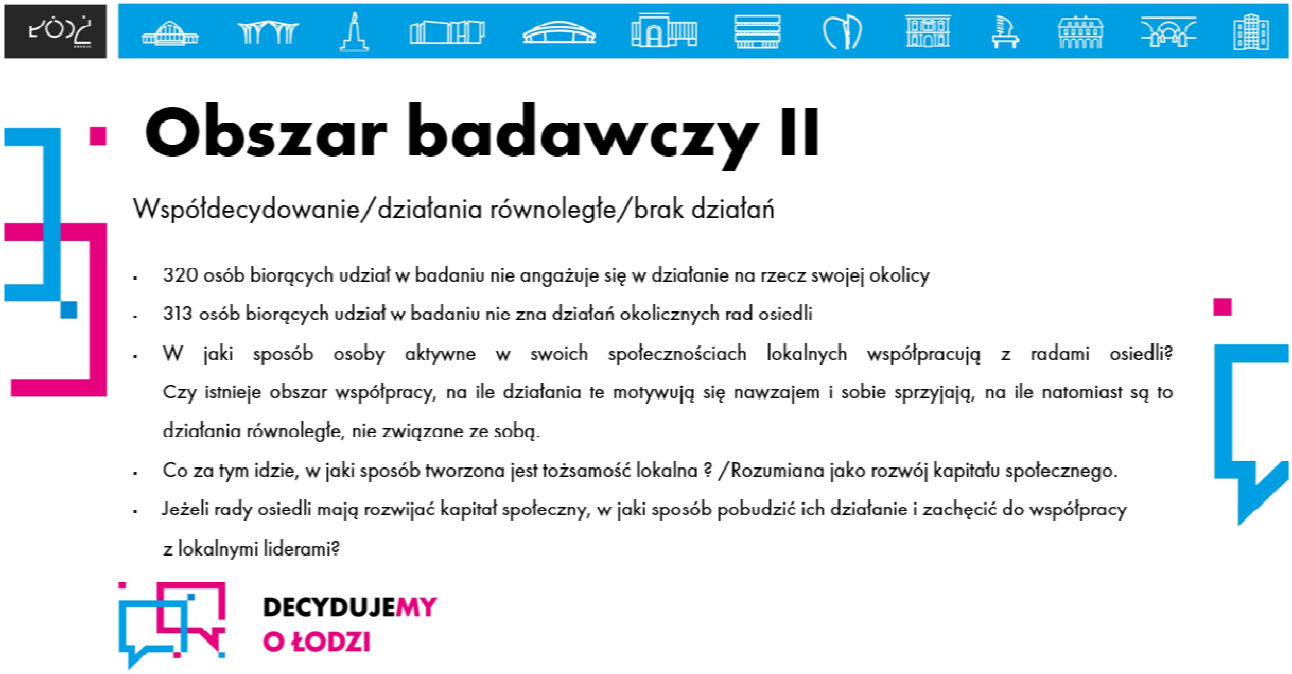

Pojawia się zatem pytanie, w jaki sposób rozwija się kapitał społeczny i jaką rolę w ramach tego rozwoju pełnią jednostki pomocnicze – czy wspierają działania grup inicjatywnych, działają równolegle – czy może w ramach osiedla nie ma działań prowadzonych przez mieszkańców i mieszkanki oraz rady. Co ciekawe, na pytanie o to, co zwiększyłoby poziom zaangażowania mieszkańca i mieszkanki w życie okolicy, 217 osób (36%) wskazało potrzebę zewnętrznej organizacji i inicjatywy, w którą mogliby się włączyć oraz lepszą komunikację i informację na temat realizowanych działań; 120 (20%) osób nie udzieliło żadnej rekomendacji, 98 osób (16%) wskazało konieczność większego zaangażowania Urzędu Miasta Łodzi w życie osiedla i okolicy, 51 osób (8%) odczuwa potrzebę większego przekonania o własnej sprawczości. Wsparcie dla rad osiedli pojawiło się dopiero na piątym

miejscu – 48 osób (8%) uznało, że potrzebna jest zmiana sposobu działania RO, przypisanie im większych budżetów lub zmiana ich kompetencji. Można zatem postawić tezę, że **potrzeby związane z angażowaniem się mieszkańców i mieszkanek w życie społeczne, związane są z działaniami, które de facto stanowią założenia statutowe jednostek pomocniczych. Jednak Łodzinie, nie widzą w radach osiedli wystarczającego ich respondenta potrzeb.**

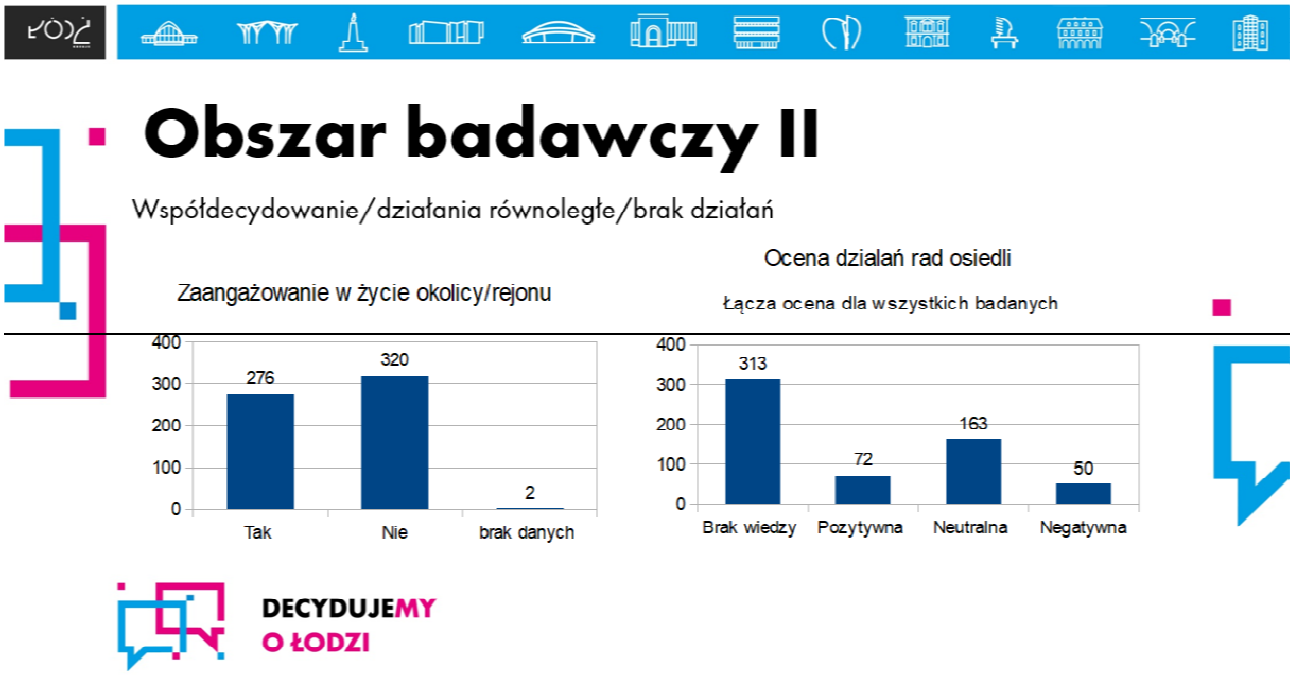

Obszar badawczy III

Rola rad osiedli oczami mieszkańców i mieszkanek

Jak już wspomniano w ramach wcześniejszych obszarów badawczych, o działalności rady osiedla wie około 48% uczestników i uczestniczek badania. Większość respondentów nie ocenia tych działań ani pozytywnie ani negatywnie (27% ankietowanych jest w stanie wymienić różne aktywności rady, wydaje się jednak, że nie stanowią one obszaru zainteresowań wspomnianych osób, nie są one traktowane jako działania, z którymi ankietowani byliby związani). O ile trudno jest ocenić efektywność pracy rad osiedli, o tyle można założyć hipotezę, że nie jest to praca ukierunkowana na budowę kapitału społecznego i sieci pomiędzy mieszkankami i mieszkańcami danego osiedla. Wydarzenia oraz aktywności realizowane przez radę osiedla mają charakter animacji życia społecznego, są najczęściej kierowane do rodzin, dzieci lub osób starszych.

Rada osiedla nie jest w oczach mieszkańców i mieszkanek oczywistym partnerem do dyskusji w tematach administracyjnych, ważnych z perspektywy Łodzian. Jeżeli w ramach określonej przestrzeni pojawia się konflikt, interweniuje rada osiedla, jeżeli jednak kwestia nie nosi znamion konfliktu, mieszkańcy i mieszkanki, którzy wzięli udział w badaniu dwukrotnie częściej wskazują Urząd Miasta Łodzi jako decydenta oraz instytucję, która może rozwiązać problem, aniżeli jednostkę pomocniczą.

Obszar badawczy III

Rola rad osiedli. Oczami mieszkańców i mieszkanek.

- 320 osób które wzięły udział w badaniu deklaruje brak zaangażowania w życie społeczności.
- Z rzeczy, które sprzyjałyby temu zaangażowaniu, mieszkańcy i mieszkańcy wskazują przede wszystkim zewnętrzną inicjatywę – chętnie przyłączą się do organizowanego działania, potrzebują również lepszej informacji (217 osób).
- Na drugim miejscu, mieszkańcy i mieszkanki wskazują konieczność poprawy współpracy i większego zaangażowania się w życie osiedla Urzędu Miasta Łodzi.
- Czy można zatem założyć, że rady osiedla, w oczach mieszkańców powinny być jedynie przedłużeniem administracji – bardziej działają na rzecz Urzędu Miasta Łodzi niż tworzenie kapitału społecznego i wsparcia mieszkańców i mieszkanek w ich okolicach?

DECYDUJEMY O ŁODZI

2.3 Wnioski szczegółowe

Bałuty

Liczba osiedli reprezentowanych w badaniu: 7 osiedli.

Bałuty-Centrum

- Liczba mieszkańców i mieszkanek Bałut Centrum, którzy wzięli udział w badaniu: 32 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

11 osób z całej grupy mieszkańców i mieszkanek Bałut-Centrum (lub okolic[1]) określa rejon swojego zamieszkania jako Bałuty. To najliczniej występująca nazwa rejonu wśród badanych – tylko jedna osoba utożsamia rejon z właściwą mu, pełną nazwą jednostki pomocniczej. Podobnie w przypadku nazewnictwa okolicy – tylko jedna osoba wskazuje, że jej/jego okolica to Bałuty-Centrum. Można zatem postawić tezę, że mieszkańcy i mieszkanki osiedla lepiej znają nazwę obszaru wywodzącą się z czasów podziału dzielnicowego niż mniej wyraźny podział na osiedla (granice osiedli w ramach dzielnic zostały określone w sposób administracyjny, podział dzielnic na osiedla nie wyróżnia tożsamość czy spójność jednostek, nie istnieje także wyraźna granica przebiegu określonych działań). Wskazywanie przez respondentów rejonu o szerszej konotacji (Bałuty), jak i mniejszych rejonów (Koziny, Julianów) może być podyktowane faktycznym poczuciem przywiązania i wspólnoty. Ulice takie jak Limanowskiego mają wyraźną przynależność na poziomie całego miasta, natomiast osiedla mieszkaniowe takie jak osiedle Jagiełły są dobrze rozpoznawalne ze względu na jasne granice i widoczną identyfikację wizualną. Niedostateczna świadomości wspólnych symboli, historii może wpływać na brak jasnego, konkretnego obszaru/rejonu/okolicy, z którą można się identyfikować – stąd mieszkańcy i mieszkanki wskazują ogólnie Bałuty jako rejon zamieszkania.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 32 mieszkańców i mieszkanek osiedla Bałuty-Centrum i osiedli przyległych, 15 osób deklaruje dotychczasowe zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju osiedla. Uczestnicy i uczestniczki badania wśród inicjatyw w których brali udział, bądź o których słyszeli,

[1] Mieszkańcy i mieszkanki wskazywali jedynie ulicę swojego zamieszkania. Co za tym idzie, w przypadku ulic przechodzących przez więcej niż jedno osiedle, trudno jednoznacznie określić jednostkę pomocniczą w której dana osoba mieszka. To jednak nie ma wpływu na prowadzone analizy – pozostałe jednostki pomocnicze i jej nazwy zostały uwzględnione w niniejszym raporcie.

wymieniają między innymi budżet obywatelski (4 osoby), zaangażowanie w działania interwencyjne związane z placem zabaw (2 osoby), współprace ze wspólnotami mieszkaniowymi i grupami inicjatywnymi pojawiającymi się na osiedlu.

Na pytanie, co zwiększyłoby aktywność obywatelską, mieszkańcy i mieszkanki wskazują potrzebę pojawienia się inicjatywy oraz lepszej organizacji działań („Najbardziej zmotywowałoby mnie zaangażowanie innych mieszkańców (...)", „Sposób organizacji takich działań, bo w tej chwili nic nie wiadomo") - rekomendacje związane z tymi potrzebami pojawiły się 14 razy. Co więcej, mieszkańcy i mieszkanki sugerują wsparcie i rozwój infrastruktury i przestrzeni publicznej – konieczność wsparcia biblioteki, tworzenie zieleni, placów zabaw, siłowni - oraz aktywniejsze działanie Urzędu Miasta Łodzi, w tym wsparcie rady osiedla oraz realizacja większej liczby inwestycji. Pojawia się również wątek komunikacji i przepływu informacji („Współpraca z urzędem i osobą, z którą mogłabym współpracować – newsletter lub mail grzecznościowy o planowanych wydarzeniach na Starym Rynku oraz informacje dotyczące przetargu i remontu placu").

Z inicjatyw znanych wśród mieszkańców i mieszkanek wymieniana jest Fontanna Mieszkańców - grupa inicjatywna zawiązana na rzecz odbudowy fontanny na skwerze im. Michaliny Wisłockiej - tworzenie ogrodu przy bibliotece oraz wspólne działanie na rzecz rozwiązania problemu śmieci. Na 32 osoby, które wypełniły ankietę, 20 twierdzi, że nie zna/nie słyszało o żadnych obywatelskich i społecznych inicjatywach na rzecz osiedla.

Jedynie siedem osób wskazuje Radę Osiedla Bałuty-Centrum jako jednostkę pomocniczą. Do tej grupy można doliczyć trzy osoby wskazujące „radę osiedla im. Jagiełły" - błąd w nazewnictwie może wynikać z adresu rady osiedla, która faktycznie mieści się przy spółdzielni mieszkaniowej. Co interesujące, w zestawieniu pojawia się siedmiokrotnie Rada Osiedla Zarzew. Należy podkreślić, że żadna z ulic zadeklarowanych przez mieszkańców i mieszkanki jako miejsce zamieszkania nie przebiega przez to osiedle, Bałuty-Centrum nie mają także wspólnej granicy z Osiedlem Zarzew. Trudno jest odpowiedzieć na pytanie, skąd uznawanie tej rady osiedla za najbliższą. Można przypuszczać, iż swoją aktywnością Rada Osiedla Zarzew agitowała za wypełnieniem ankiety na swoją korzyść. Pozostaje również teza o szerokim zasięgu funkcjonowania Rady Zarzew.

Oba wyjaśnienia wymagają sprawdzenia i pogłębionej analizy. Dla pełni obrazu, należy także wspomnieć o osobach, które nie znają w ogóle Rady Osiedla Bałuty-Centrum. Na 32 osoby

z osiedla, 10 osób nic nie wiedziało o jej funkcjonowaniu. Na pytanie o ocenę działalności rady, 3 osoby oceniły ją pozytywnie, 7 osób wypowiedziało się neutralnie, a 4 negatywnie.

Podsumowując, respondenci Osiedla Bałuty-Centrum wiedzą, że mieszkają na Bałutach. Trudno jest jednak jednoznacznie odpowiedzieć, na ile nazwa Bałuty-Centrum jest znana i kojarzona z jednostką pomocniczą miasta. Mieszkańcy owszem, wykazują przywiązanie lokalne i spójną tożsamość, nie jest to jednak tożsamość osiedlowa a bardziej dzielnicowa – bałucka. Może to wynikać z silnej tożsamości lokalnej „bałuciarzy" oraz równie mocnych lokalnych symboli, stereotypów, historycznych uwarunkowań, na przykład: „Limanki" czy Żubardzia.

Bałuty-Doły

- Liczba mieszkańców i mieszkanek Osiedla Bałuty-Doły, które wzięły udział w badaniu: 34 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

W przypadku osiedla Bałuty-Doły, na 34 osoby wzięte pod uwagę w ramach tego raportu szczegółowego 25 osób na pewno mieszka w ramach tego osiedla. Pozostałe 9 może mieszkać zarówno na Dołach, jak i na osiedlu Chojny-Dąbrowa, Górniak, Katedralna, Stary Widzew, Śródmieście Wschód (ulica Jana Kilińskiego), Julianów-Marysin-Rogi (ulica Marysińska), Stoki-Sikawa-Podgórze (ulica Telefoniczna).

Spośród wszystkich respondentów osiedla jedynie siedmioro z nich określa swój rejon jako Bałuty-Doły. Nazwa pojawia się także w przypadku określenia okolicy, jednak równie rzadko – korzysta z niej pięć osób. Co interesujące, zarówno w przypadku rejonu jak i okolicy, pojawia się określenie „Stare Bałuty" - jest to najczęściej używane określenie na rejon zamieszkania wśród ankietowanych mieszkańców i mieszkanek Dołów. Stare Bałuty nie są jednostką pomocniczą miasta, mają jednak ewidentnie charakter tożsamościowy, związany między innymi z kulturą kibicowską (co może być powodem pojawiania się nazwy Widzew w kontekście rejonu). Pozostałe nazwy stanowią kolaż – w przypadku rejonu, pojawiają się nazwy innych jednostek pomocniczych, zarówno z dawnej Dzielnicy Bałuty jak i Śródmieścia. Można to uznać za przejaw niewystarczającej socjalizacji obecnego podziału osiedlowego oraz brak świadomości granic poszczególnych jednostek, bez wzięcia pod uwagę lokalnej tożsamości, czy uwarunkowań historycznych. Co więcej, do określenia rejonu i okolicy, mieszkańcy i mieszkanki używają znanych, rozpoznawalnych przestrzeni publicznych (Stary Rynek), ulic (ul. Kilińskiego, tzw. „Kilina") i infrastruktury (ASP, Rondo Solidarności).

Określeniem najmocniej zakorzenionym i pociągającym za sobą szereg stereotypów jest nazwa Stare Bałuty – nie dość, że wyraźnie funkcjonuje ona wśród respondentów Bałut, jest także dobrze rozpoznawalna w innych częściach miasta. Jej identyfikację wzmacniają dodatkowo dalej funkcjonujące tablice informacyjne i z nazwami ulic, które sugerują ich przynależność do Osiedla Stare Bałuty.

Podział Bałut na osiedla oraz stworzenie jednostki pomocniczej Doły został dokonany w sposób niedopasowany do lokalnych i tożsamościowych uwarunkowań społeczności o czym może świadczyć rozpoznawalność rady osiedla. Na 34 osoby biorące udział w badaniu, 21 wie o istnieniu rady osiedla. Z czego jedynie 6 wskazuje właściwą dla osiedla Doły radę, 15 nie wie/nie zna swojej rady, a 5 wskazuje Zarzew jako najbliższą jednostkę pomocniczą. Należy jednak pamiętać, że, o ile argumenty mogą wskazywać konkretne zjawiska, o tyle w ich podstawie leży niereprezentatywne badanie. Co za tym idzie, wszelkie stawiane w tym raporcie wnioski mają charakter tezy – jej zmiana we wnioski wymaga dalszych działań badawczych i analitycznych.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 34 osoby ujęte w zestawieniu dla Osiedla Bałuty-Doły, 15 deklaruje dotychczasowe zaangażowanie w działania na rzecz swojego rejonu lub okolicy. W ramach działań ankietowani wymieniają budżet obywatelski (6 osób wspomniało o swoim udziale), pomoc sąsiedzką, zwłaszcza w okresie pandemii (3 osoby wykazało zakupy), działania interwencyjne, zgłaszanie ubytków w jezdni przez 3 osoby), realizacje działań sąsiedzkich (organizacja czytelni, czy tworzenie ogrodu na swoim podwórku (dwie osoby).

Na pytanie, co zmotywowałoby uczestników i uczestniczki badania do działania na rzecz swojej okolicy, rejonu, osiedla, najczęściej wymienione są kwestie związane z inicjatywą zewnętrzną i odpowiednią organizacją aktywności („Nie wiem, ale jeśli mój głos, albo czas na coś się przydadzą to chętnie dołączę", „Chętnie dołączyłabym do już istniejącej grupy lub stowarzyszenia". „Usprawnienie komunikacji pomiędzy organizatorami działań a społecznością". „Dostępność do informacji (np. newsletter mailowy) z informacjami w tym zakresie"), co mieszkańcy i mieszkanki wskazali 11 razy. Na drugim miejscu, uczestnicy badania sugerowali większe zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi w sprawy osiedla („Sensowne i logiczne działania rady miejskiej oraz pani Prezydent", „Wyznaczenie przez miasto terenów zielonych, o które można dbać") - 9 rekomendacji. Pojawiły się również kwestie związane z poprawą funkcjonowania rady osiedla (2 głosy), dodatkową infrastrukturą,

pozwalającą na lepszą organizację działań (3 głosy).-

W przypadku działań i inicjatyw na osiedlu, 16 osób stwierdziło, że nie zna/nie jest w stanie wymienić żadnej konkretnej inicjatywy obywatelskiej. Pozostałe osoby wskazywały na Lodówkę społeczną, działania organizacji pozarządowych takich jak Krzyżówka ze Starego Rynku, czy grupa osób działających na rzecz przywrócenia linii autobusowej nr 57, działalność Łukasza z Bałut oraz rady osiedla działającej w sferze inwestycji.

Odnośnie działań rady osiedla, jak już wspomniano na początku raportu, na 34 osoby biorące udział w badaniu, 21 wie o istnieniu rady osiedla. Z czego jedynie 6 wskazuje właściwą dla osiedla Doły radę. Cztery osoby oceniają jej działalność negatywnie („Uważam, że w radzie osiedla jest zbyt mało wpływowych ludzi oraz starszych, słabo zaangażowanych". „Osiedle jest zaniedbane, jest mało remontów a jeżeli jest już coś realizowane to dotyczy okolicy osób będących w radzie. Nie widzę aby był jakikolwiek plan i pomysł na to osiedle. Brakuje mi podzielenia działań na tematy - infrastruktura, zieleń, komunikacja, renowacja", „Zauważyłem, że skupiają się bardzo na tzw. Bałuty - Doły. Mój rejon jest trochę na uboczu :(„, „Nie słyszałam o żadnych działaniach. Źle - Brak kontaktu z mieszkańcami i brak działania na ich rzecz lub działanie tylko w wąskim gronie osób", „Chyba nic nie robią"), dwie neutralnie. Tylko jedna osoba oceniła działalność rady pozytywnie.

Podsumowując, postawić można tezę, że na Bałutach istnieje silna tożsamościowo społeczność o dość ostro zarysowanym obszarze i historii – Stare Bałuty. Jednostka pomocnicza Bałuty-Doły nie odzwierciedla tej społeczności, mieszkańcy i mieszkanki kontekście swojej przynależności podają swoją lokalną okolicę jako miejsce dla nich ważne, albo wskazują wspólnotę tożsamościową, którą trudno z perspektywy administracyjnej uznać za wiążącą. Stąd też pojawia się niezrozumienie w przypadku właściwej rady osiedla, a co za tym idzie różne nazwy określające jednostkę pomocniczą. Istnienie silnej tożsamości społecznej wraz z nie do końca uznaną, czy przyswojoną strukturą administracyjną, stanowi przyczynek do dalszych badań i analiz – w jaki sposób zmiana granic osiedli i przypisanie jednostki pomocniczej nie tyle terenom ile określonym grupom przełożyłoby się na zwiększenie kapitału społecznego, co za tym idzie, aktywniejsze, bardziej skoordynowane uczestnictwo w procesach partycypacyjnych? Jak już wspomniano istnieje zdecydowana potrzeba dodatkowych, pogłębionych badań.

Bałuty Zachodnie

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla Bałuty Zachodnie, które wzięły udział w badaniu: 25 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

W przypadku Bałut Zachodnich, na 23 osoby jedynie 8 mieszka na przedmiotowym osiedlu. Pozostałe 17 osób może równie dobrze mieszkać zarówno na Bałutach Zachodnich jak i na Osiedlu Teofilów-Wielkopolska (ulice Rojna, Szczecińska, Traktorowa), Złotno (ul. Traktorowa), Bałuty-Centrum lub Bałuty-Doły (ul. Limanowskiego), czy nawet Radogoszcz (ul. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus).

Spośród ośmiorga ankietowanych z Osiedla Bałuty Zachodnie, tylko jedna osoba użyła pełnej nazwy jednostki pomocniczej do opisania swojego rejonu. W całym zestawieniu jednostką pomocniczą o najsilniejszej tożsamości (mierzonej liczbą osób uznających nazwę za wiążącą dla ich rejonu i okolicy) jest Teofilów – 8 osób wskazało to osiedle jako rejon, 6 osób wskazało jego nazwę jako określenie swojej najbliższej okolicy. Wydaje się, że respondenci mają tendencję do określania swojego rejonu i okolicy używając charakterystycznych, tożsamościowo znaczących miejsc i symboli – w zestawieniu pojawia się „Teofilek", „Kochanówka", „Romanów", „Rogatki Żabieniec" - można zatem przyjąć tezę, że podobnie znacząca i tożsamościowo ugruntowana jest nazwa Teofilów. W przypadku mieszkańców i mieszkanek Osiedla Bałuty Zachodnie o tożsamości świadczą bardziej lokalne wspólnoty aniżeli sam podział administracyjny. Należy przy tym zaznaczyć, że mieszkańcy wiedzą do jakiej jednostki pomocniczej należą – z ośmiu potwierdzonych ankietowanych, pięcioro wie, że ich rada osiedla to Bałuty Zachodnie, w kontekście całego zestawienia, na 26 osób 11 wskazuje prawidłową nazwę jednostki pomocniczej (w tym jednostki Teofilów-Wielkopolska). Co ciekawe, w odpowiedzi na pytanie o nazwę rady osiedla, pięć osób wskazuje Osiedle Zarzew – nie przechodzi przez nie żadna z ulic umieszczona w zestawieniu, nie jest to także osiedle sąsiadujące.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 25 osób ujętych w zestawieniu dla Osiedla Bałuty Zachodnie, 11 osób deklaruje dotychczasowe zaangażowanie na rzecz swojego rejonu lub okolicy. W ramach działań mieszkanki i mieszkańcy wymieniają budżet obywatelski (5 wskazań), współpracę z Caritasem i radą osiedla oraz akcje sąsiedzkie, w tym wspólne sprzątanie okolicznych terenów.

Na pytanie, co zwiększyłoby aktywność obywatelską, mieszkańcy i mieszkanki najczęściej wskazywali potrzebę zewnętrznej inicjatywy i organizacji aktywności, w których mogliby wziąć udział oraz lepszej komunikacji między potencjalnymi organizatorami działania a osobami chętnymi do wzięcia w nich udziału („Informacje o planowaniu i organizacji konkretnych zadań. Np. o ubiegłorocznym sprzątaniu okolicy dowiedziałam się po fakcie. Więcej i częściej przypominajcie o akcjach", „Jakaś akcja zorganizowana", „Współdziałanie z innymi") - rekomendacja pojawiła się 8 razy. 5 osób wskazało na konieczność większego i efektywniejszego zaangażowania Urzędu Miasta Łodzi w życie społeczności, 2 osoby wskazują potrzebę aktywizacji rady osiedla.

W przypadku aktywności społecznych i na rzecz omawianych osiedli, 13 osób stwierdziło, że nie zna lub nie słyszało o takich inicjatywach. Pozostałe osoby wymieniają gazetę Złotniak, grupę OdNowa Teofilowa jako konkretne działania na rzecz swojej okolicy, poza nimi, pojawia się wspólne sprzątanie przestrzeni, klub malucha oraz bliżej nieokreślona działalność rad osiedli, grup funkcjonujących w ramach mediów społecznościowych oraz grup organizujących wyprowadzanie psów na spacery.

Jedynie pięcioro ankietowanych nie wie o istnieniu rady osiedla w ich okolicy. Poprawną nazwę jednostki pomocniczej i wskazało 12 osób. Pozostałe osoby wskazały Radę Osiedla Zarzew jako najbliższą ich okolicy (pięć wskazań), trzy osoby nie potrafiły określić nazwy rady osiedla. Umiejętność wskazania Rady Osiedla Bałuty Zachodnie przy jednoczesnym określaniu swojego rejonu i okolicy w inny, na ogół zawężony sposób, jest swego rodzaju paradoksem – może sugerować, że respondenci owszem, znają swoją jednostkę pomocniczą, nie jest ona dla nich istotna. Jej działania, według wskazań mieszkańców okolicy, nie dotyczą ich przestrzeni (najczęściej w ramach działań RO wskazywane jest Osiedle Nowy Romanów), są raczej działaniami równoległymi do inicjatyw obywatelskich, niż je wspierają, czy uzupełniają. Tak postawioną tezę można potraktować jako punkt wyjścia dla dalszych analiz, dotyczących faktycznych zasięgów działalności rad osiedli oraz ich potencjalnych funkcji i sposobów działania związanych z budową tożsamości lokalnej i siedzi sąsiedzkich i kapitału społecznego.

Podsumowując, mieszkańcy i mieszkanki Bałut Zachodnich oraz okolicznych osiedli deklarują jasne przywiązanie do swoich rejonów oraz okolic, rzadko jednak (z wyjątkiem Teofilowa), to przywiązanie dotyczy całości osiedla. Można zaryzykować tezę, że taki stan wynika z rozmiaru osiedla, gęstości oraz formy zabudowy. Duży teren osiedla sprzyja odnajdywaniu się

lokalnie w mniejszych społecznościach/okolicach. Różne rodzaje zabudowy powodują podziały na „tych z bloków" i tych „z osiedli jednorodzinnych" (na co dowodem jest pojawiający się w ankietach Nowy Romanów, zarówno jako określenie przestrzeni, jak i przedmiot zainteresowania chociażby rady osiedla). Wpływ czynników urbanistycznych nakłada się na efektywność działania rady osiedla – w jaki sposób te czynniki na siebie oddziaływają, co zrobić, by zwiększyć efektywność procesów sieciowania i budowy kapitału społecznego? Zarysowana teza to punkt wyjścia – by odpowiedzieć na bardziej złożone pytania potrzeba pogłębionych analiz, na przykład w kierunkach przez nią wskazanych.

Łagiewniki

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (3 osoby), Łagiewniki (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Łagiewniki, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Julianów-Marysin-Rogi

- Liczba mieszkańców i mieszkanek Osiedla Julianów-Marysin-Rogi, które wzięły udział w badaniu: 10 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród 10 osób, których odpowiedzi zostały zestawione w tym raporcie szczegółowym tylko dwie mogą mieszkać w osiedlu innym niż Julianów-Marysin-Rogi, wynika to z przebiegu ulic Wycieczkowej i Kasztelańskiej, mieszkańcy i mieszkanki wskazujący je jako swoje miejsce zamieszkania mogą mieszkać również na osiedlu Łagiewniki. Żadna z osób przy określaniu swojego rejonu i okolicy nie korzysta przy tym z nazwy Łagiewniki, żadna również nie podaje pełnej nazwy jednostki pomocniczej dla określenia swojego miejsca zamieszkania. W obu przypadkach dominują nazwy częściowe: Rogi, Julianów lub Marysin.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Z 10 osób, których odpowiedzi zostały ujęte w zestawieniu, 7 osób deklaruje wcześniejsze zaangażowanie na rzecz swojej okolicy lub rejonu. Najczęściej wskazywanymi inicjatywami, w których mieszkańcy i mieszkanki brali udział są: budżet obywatelski (4 wskazania), współpraca z radą osiedla (2 wskazania) i działalność na rzecz ochrony przyrody związana z działalnością Społecznego Komitetu Ochrony Julianowa.

Na pytanie co zwiększyłoby zaangażowanie mieszkańców i mieszkanek w życie okolicy, osoby, które wzięły udział w badaniu, wskazały potrzebę lepszej organizacji działań

i zewnętrznej inicjatywy („Jakaś fajna akcja”) oraz potrzebę lepszego przepływu informacji i komunikacji pomiędzy osobami zamieszkującymi osiedle a odpowiedzialnymi za działania („Rzetelna informacja o negatywnych i pozytywnych skutkach planowanych działań w mojej okolicy i możliwość ingerencji w te plany, a nie dowiadywanie się o tym, że będzie realizowana kolejna "wizja" narzucona odgórnie przez osoby/instytucje, które forsują swoje pomysły w oderwaniu od zdania mieszkańców danej okolicy lub wręcz wbrew ich woli”, „Jakikolwiek odzew moja ulica wygląda okropnie a w koło jest pięknie”). Na drugim miejscu, wskazane zostało poczucie sprawczości („Większa skuteczność działań społecznych, większy wpływ mieszkańców na decyzje urzędów (...)”, „Realność działań, tak aby mój głos był słyszalny. Także możliwość publikacji pomysłów w większym gronie + możliwość dyskusji”). Mieszkańcy i mieszkanki wskazali także konieczność poprawy funkcjonowania rady osiedla („Lepsza praca rady osiedla. Zainteresowanie mieszkańcami i ich potrzebami”) oraz większe zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi w działania na osiedlu („Gdybym zobaczyła, że moja ulica miałaby posadzoną zieleń przez odpowiednią jednostkę Miasta, w tym drzewa na całej swojej długości, a nie tylko z inicjatywy mieszkańców”).

Wśród działań, które ankietowani wymieniają jako znane w swoim rejonie lub okolicy, na pierwszym miejscu wymieniane jest zaangażowanie w ochronę przyrody oraz współpraca ze Społecznym Komitetem Ochrony Julianowa. Z 10 osób, 5 nie zna żadnej lokalnej inicjatywy.

9 osób z 10 wie o istnieniu rady osiedla w swojej okolicy, z czego 6 osób podaje jej pełną nazwę (5 osób deklaruje zamieszkanie na Osiedlu Julianów-Marysin-Rogi, jedna na osiedlu Łagiewniki). Biorąc pod uwagę, że żadna z osób nie podaje nazwy jednostki pomocniczej jako określenia swojego rejonu i okolicy, należy przyjąć, że osoby nie identyfikują się z osiedlem w rozumieniu administracyjnym, a raczej poszczególnymi jego częściami.

Podsumowując, wydaje się, że Osiedle Julianów-Marysin-Rogi podzielone jest na mniejsze części o silnej tożsamości lokalnej i kapitale społecznym. Rada osiedla jest przy tym rozpoznawalna wśród mieszkańców, co może oznaczać, że jej działanie jest widoczne w ramach jednostki pomocniczej, nie są to przy tym działania, które można określić jako partycypacyjne – biorąc pod uwagę ocenę działania rady (3 oceny negatywne, 4 neutralne, 1 pozytywna), można postawić tezę, że o ile mieszkańcy i mieszkanki faktycznie znają ideę stojącą za podziałem osiedlowym i są w stanie zidentyfikować się z radą osiedla, o tyle działania rady nie zawsze odpowiadają na potrzeby uczestników i uczestniczek badania.

Radogoszcz

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu:
  22 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wszystkie osoby, których odpowiedzi zostały ujęte w niniejszym raporcie szczegółowym zamieszkują na Osiedlu Radogoszcz. Jednostka pomocnicza została ustalona na podstawie zadeklarowanej przez ankietowanych ulicy zamieszkania – ponieważ żadna ze wskazanych ulic nie wychodzi poza obręb osiedla, można wnioskować, że zestawienie dotyczy tylko i wyłącznie mieszkańców Radogoszcza.

Łącznie 17 osób z 22 korzysta z określenia Radogoszcz (lub pochodnych, na przykład „Rado") przy nazywaniu rejonu swojego zamieszkania. Przy tym 6 osób wskazuje Radogoszcz, pozostałe osoby dodatkowo wskazują jego część – wschodnią lub zachodnią. W przypadku okolicy, 21 osób wskazuje nazwę Radogoszcz, z czego 5 osób dodaje wskazanie kierunku określającego część osiedla. Podział osiedla na dwie części jest ugruntowany zarówno historycznie jak i przestrzennie – część wschodnia Radogoszcza została zbudowana w latach 80tych, znacznie później niż część zachodnia, podział wyznacza dość wyraźnie przebiegająca przez środek osiedla ulica Zgierska. Pojawia się zatem pytanie o podział administracyjny i jego aktualność – o ile osiedle rozmiarowo nie jest duże, o tyle tożsamościowo i historyczne w jego skład wchodzą dwie odrębne części. Ponieważ rada osiedla znajduje się w części zachodniej, jej działania nie są rozpoznawalne na wschodzie, co może wskazywać na niewystarczającą aktywność rady lub przejmowanie jej funkcji przez wspólnoty mieszkaniowe i zarządy, które ze względu na swoją rolę są bliżej mieszkańców i ich doraźnych problemów. To również jeden z kontekstów, który wymagałby dalszych analiz – w jaki sposób na rozwój tożsamości lokalnej i postrzeganie swojego miejsca zamieszkania wpływają różne podmioty administrujące – być może spółdzielnia mieszkaniowa byłaby bardziej efektywnym bytem dla prowadzenia działań sąsiedzkich niż rada osiedla – jak już wspomniano, jest to kontekst, który można poddać dalszemu badaniu.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

14 mieszkańców i mieszkanek osiedla deklaruje swoje dotychczasowe zaangażowanie na rzecz swojej okolicy. Do najczęściej wskazywanych działań należy budżet obywatelski (10 wskazań) oraz różnego rodzaju inicjatywy sąsiedzkie (sprzątanie osiedla, organizacja budowy parkingu, inicjatywa lokalna, wieszanie budek dla ptaków – 10 wskazań).

Czterokrotnie pojawia się współpraca z radą osiedla.

Na pytanie, co zwiększyłoby aktywność społeczną, mieszkańcy i mieszkanki wskazują przede wszystkim potrzebę lepszej organizacji działań i większej liczby inicjatyw, w które mogliby się włączać (8 wskazań). Dla pozostałych osób przeszkodą jest brak czasu (4 wskazania), za małe zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi (3 wskazania), zbyt mała rola rady osiedla oraz jej ograniczone finansowanie (2 wskazania) oraz niskie poczucie sprawczości, realnego wpływu na swoją przestrzeń.

Do inicjatyw znanych przedstawicielom i przedstawicielkom osiedla należy zaliczyć grupę Radodogs dbającą o zieleń i psy na osiedlu, radę osiedla, wspólne sprzątanie śmieci, jadłodzielnię funkcjonującą na osiedlu, grupę hafciarek oraz inicjatywy realizowane przez lokalną bibliotekę.

Wśród, mieszkańców i mieszkanek ujętych w zestawieniu, tylko 4 osoby nie wiedzą o istnieniu rady osiedla w swojej okolicy. W grupie pozostałych 18 osób, 7 wskazuje właściwą nazwę rady, 6 uważa, że rada odpowiada za osiedle „Radogoszcz Zachód", co związane jest z lokalizacją siedziby rady. Co więcej, dwie osoby wskazują Radę Osiedla Julianów-Marysin-Rogi, pozostałe osoby nie wiedzą, jak nazywa się ich rada. Większość osób ujętych w zestawieniu nie ocenia działalności rady – 11 osób podchodzi do jej aktywności neutralnie, zna jej działania, nie podaje jednak jasnej oceny. Pozytywnie oceniają ją 4 osoby, negatywnie dwie. Pozostałe osoby nie mają wiedzy na temat inicjatyw organizowanych przez radę.

Podsumowując, osiedle Radogoszcz wydaje się być ciekawym przypadkiem do dalszych analiz. Osiedle nie jest jednorodne – podział na dwie osobne części jest wyraźny nie tylko przy nazewnictwie okolicy i rejonu, ale także geograficznie i historycznie. Wschodni i Zachodni Radogoszcz zdają się funkcjonować na poziomie wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni – co prawda ankietowani Zachodniego Radogoszcza znają swoją radę osiedla i widzą jej działania, jednak traktują ją jako swoją radę, niekoniecznie odpowiedzialną za cały obszar jednostki pomocniczej. Co za tym idzie, pojawia się pytanie o charakter i efektywność działań rady osiedla – czy jej działania powinny być obliczone na scalenie tożsamościowe osiedla, czy może raczej powinny powstać osobne rady, po jednej do każdej z części. Przy obecnym układzie rolę tworzenia więzi lokalnych przejmują wspólnoty, co może być przykładem efektywniejszego w gruncie rzeczy modelu zarządzania miastem – gdzie rada osiedla stanowi jedynie parasol, formę przedłużenia administracji miejskiej, natomiast rolę

lokalnego animatora i lidera przejmują te instytucje, które są najbliżej codziennych problemów.

Teofilów-Wielkopolska

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 39 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród 39 osób ujętych w zestawieniu, zamieszkanie 32 potwierdza zamieszkanie na Osiedlu Teofilów-Wielkopolska. Pozostałe osoby mogą mieszkać zarówno na wskazanym osiedlu jak i na osiedlach Bałuty Zachodnie (deklarowane zamieszkanie przy ulicy Aleksandrowskiej) lub Złotno (ul. Zadraż).

W zestawieniu określeń używanych przez mieszkańców i mieszkanki osiedla dla swojego rejonu i okolicy, pełna nazwa jednostki pomocniczej pojawia się tylko raz jako określenie rejonu. Co ciekawe, drugi człon nazwy – Wielkopolska – pojawia się tylko raz jako okolica, co stanowi dość duży kontrast dla nazwy Teofilów, które, licząc z różnymi odmianami („Teo", „Teofka") stanowi większość określeń w obu kategoriach i jest wskazywane 52 razy (w tym, jako rejon 28 razy, jako okolica 24). Pozostałe określenia dotyczą mniejszych obszarów, wyznaczonych charakterystycznymi symbolami okolicy (Żabieniec – 3 razy dla określenia rejonu, 4 razy dla określenia okolicy; Żubardź – 3 razy dla określenia okolicy), bądź większej, historycznie lepiej rozpoznawalnej całości (Bałuty – 8 wskazań dla rejonu i 3 wskazania dla okolicy). Co za tym idzie, można postawić tezę, że nazwa Teofiów jest lepiej rozpoznawalna dla mieszkańców i mieszkanek osiedla, Wielkopolska natomiast stanowi dość sztucznie dodany element, będący przy okazji nazwą wchodzącej w skład osiedla ulicy. Tożsamość Teofilowa może także wyznaczać dość jasny i dobrze znany symbol osiedla – centrum handlowe Teofil. W przypadku Wielkopolskiej trudno wskazać równie wyraźny element charakterystyczny – określenie przegrywa zatem z innymi społecznościami, które rozpoznawalność swojego otoczenia budują w oparciu o lokalny dworzec (Żabieniec), czy ośrodek kultury (Żubardź). Należy przy tym wspomnieć, że w całym zestawieniu, 14 osób wymienia prawidłową, pełną nazwę rady osiedla, co oznacza, że podział administracyjny jest w średnim stopniu znany, jednak nie wyznacza w żaden sposób lokalnego przywiązania.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Wśród osób ujętych w tym zestawieniu, tylko 15 osób deklaruje dotychczasowe zaangażowanie w życie swojej okolicy. Wśród aktywności i inicjatyw, mieszkańcy

i mieszkanki wskazują budżet obywatelski (9 wskazań), inicjatywy sąsiedzkie, przede wszystkim związane z zielenią miejską (5 wskazań), współpracę z radą osiedla (3 osoby) oraz wspólnotami mieszkaniowymi (2 wskazania). Jedna osoba prowadzi indywidualną działalność na rzecz osiedla poprzez próbę zwrócenia uwagi łódzkich decydentów na jego sytuację.

Zapytani o to, co mogłoby wesprzeć ich w działaniach na rzecz osiedla oraz mocniej zaangażować w życie okolicy, mieszkańcy i mieszkanki najczęściej wskazują potrzebę zewnętrznej inicjatywy i organizacji działań (18 wskazań). W tym, więcej działań, w które można się włączać („Jakaś duża akcja społeczna", „Zorganizowane akcje", „Wsparcie innych osób, które są związane z naszym zielonym osiedlem"), efektywniejsze metody informowania
i promocji działań („Przede wszystkim informacja: jak? gdzie? i co można zrobić dla okolicy", „Informacje zawarte w Internecie, pod konkretnym adresem, z aktualnymi informacjami o mojej dzielnicy", „Informacje na temat gdzie i co można zrobić, aby pomóc") oraz działania na rzecz rozwoju kapitału społecznego i sieci społecznej („Lepsze poznanie sąsiadów", „Współpraca sąsiedzka"). Co ciekawe, na drugim miejscu, wśród potrzeb i potencjalnych zmian mających wpływ na społeczne zaangażowanie, pojawia się potrzeba poczucia wiążącego charakteru działania i widoczności jego efektów („Faktyczne zmiany a nie tylko czcze rozmowy o tym", „To, żeby mój głos miał znaczenie", „Widoczne efekty tego działania") - 9 wskazań. Poza inicjatywą zewnętrzną oraz sprawczością, osoby mieszkające na Osiedlu Teofilów-Wielkopolska wskazują konieczność większego zaangażowania Urzędu Miasta Łodzi („Realizacja i współfinansowanie projektów wspólnych SM "Teofilów" z UMŁ, ROD z UMŁ np. wspólna realizacja projektów infrastrukturalnych") - 4 głosy, większej ilości wolnego czasu
4 głosy oraz zmiany sposobu funkcjonowania rady osiedla („Wymiana ludzi w Radzie Osiedla") - 1 głos.

Wśród ankietowanych aż 19 osób nie wie i nie zna żadnej społecznej, obywatelskiej, sąsiedzkiej inicjatywy. Pozostałe osoby najczęściej wskazują działalność wspólnot mieszkaniowych na rzecz ich otoczenia i mieszkańców (pięć wskazań) oraz inicjatywy sąsiedzkie, takie jak wspólne akcje sprzątania osiedla, wyprowadzanie psów, akcja „Społeczny Wieszak" (5 wskazań). Wśród inicjatyw pojawia się także działalność grupy Odnowa Teofilowa (4 wskazania), rady osiedla (2 wskazania) oraz aktywność Stowarzyszenia Mieszkańców Teofilowa i fundacji UrbanForms. Mieszkańcy i mieszkanki najczęściej wskazują na media społecznościowe jako źródło wiedzy na temat działań na osiedlu.

6 osób biorących udział w badaniu nie wie nic na temat funkcjonującej rady osiedla. Wśród pozostałych, 14 osób zna prawidłową nazwę jednostki pomocniczej. Na pytanie o znajomość działań rady osiedla i jej ocenę, większość mieszkańców i mieszkanek osiedla deklaruje brak wiedzy na temat jej aktywności (19 osób). Wśród pozostałych, jedynie trzy osoby oceniają działalność rady pozytywnie, 7 osób ocenia ją negatywnie, pozostałe osoby, o ile są w stanie wskazać działania podejmowane przez radę, o tyle nie oceniają ich jakości (10 osób).

Podsumowując, wydaje się, że Osiedle Teofilów-Wielkopolska to obszar o jasnej, wyraźnej tożsamości, wynikającej z historycznych uwarunkowań i planowania przestrzennego (osiedle budowane zgodnie z koncepcją miasta linearnego /pasmowego/ Arturo Soria y Mata). To także osiedle o jasnej, rozpoznawalnej strukturze i wyrazistych symbolach wskazujących na wspólny charakter obszaru. Tożsamość wydaje się jednak pękać na kilka mniejszych części – rysę może stanowić rozwój nowych osiedli mieszkaniowych i kontrast pomiędzy zabudową blokową, szeregową, czy jednorodzinną. Jednostka pomocnicza stanowi tym samym dość złożony organizm, trudny do zarządzania z perspektywy miasta, czy rady osiedla.

Górna

Liczba osiedli reprezentowanych w badaniu: 8

Chojny

- Liczba mieszkańców i mieszkanek Osiedla Chojny, które wzięły udział w badaniu: 10 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród osób, które wzięły udział w badaniu, pięcioro nazywa swój rejon zgodnie z nazwą jednostki pomocniczej – Chojny. Dwie osoby używają także tej nazwy, dodają jednak do niej element pozwalający zawęzić obszar zamieszkania – jedna z nich nazywa swój rejon Chojny Zatorze, druga korzysta z nazwy Stare Chojny. W opisie rejonu pojawiają się też określenia nawiązujące do starego podziału dzielnicowego (określenie Górna występuje dwa razy) jedna osoba określa swój rejon jako Kurczaki. W przypadku okolicy, większość osób starała się zawęzić obszar zamieszkania w stosunku do podanego rejonu – tylko dwie osoby wskazały Chojny jako obszar zamieszkania, pozostałe osoby skupiły się na regionalnych, rozpoznawalnych nazwach i miejsc: Stawy Stefańskiego i Jana, okolice szpitala na Kosynierów Gdyńskich, Kurczaki, Zatorze, park. W zestawieniu ponownie pojawia się nazwa dzielnicy Górna – tak swoją okolicę nazywa jeden mieszkaniec na 10 biorących udział w badaniu.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Swoje zaangażowanie w życie społeczne osiedla deklarują cztery osoby z dziesięciu. W zakres podejmowanych przez nie aktywności wchodzą działania interwencyjne, związane z bezpieczeństwem oraz remontami dróg i porządku, udział w budżecie obywatelskim oraz działalność w Stowarzyszeniu Czyste Chojny. Jedna z osób działa w radzie osiedla.

Do aktywniejszego działania na rzecz okolicy i rejonu, mieszkańców i mieszkanki zachęciłaby poprawa jakości komunikacji pomiędzy organizatorami działań a mieszkańcami, a także stworzenie inicjatywy, na przykład, dotyczącej ekologii. Mieszkańcy wskazują także potrzebę większego zaangażowania się Urzędu Miasta Łodzi w życie społeczności.
Z inicjatyw znanych mieszkańcom i mieszkankom Chojen, czworo z nich wymienia działalność Stowarzyszenia Czyste Chojny.

Siedem osób z dziesięciu wie, że na Chojnach działa rada osiedla, tylko dwie są w stanie podać jej nazwę. Radę Osiedla Chojny oceniły łącznie dwie osoby – obie opinie są

negatywne. Pozostałe osoby nie słyszały o działaniach rady osiedla.

Podsumowując, mieszkańcy i mieszkanki Chojen znają swój rejon – najczęściej nazywają go analogicznie do jednostki pomocniczej. W przypadku okolicy, starają się określić bardziej szczegółowe obszary poprzez wskazanie najbardziej wyraźnych obiektów czy ulic charakterystycznych dla obszaru. Może to sugerować istnienie wielu małych lokalnych społeczności (Zatorza i Starych Chojen). Mieszkańcy i mieszkanki w swoich działaniach organizują się wspólnie wokół największego konfliktu społecznego w okolicy dotyczącego lokalnej fabryki Hutchinsona (czego wyrazem jest wsparcie i znajomość organizacji Czyste Chojny), lokalnie natomiast nie prowadzą konkretnych działań.

Chojny-Dąbrowa

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla Chojny-Dąbrowa, które wzięły udział w badaniu: 51 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

W przypadku Chojen-Dąbrowy, na 51 osób 21 na pewno mieszka w ramach tego osiedla. Pozostałe 30 mogą mieszkać zarówno na Chojnach-Dąbrowie jak i na Osiedlu Górniak, Stary Widzew, Zarzew (al. Śmigłego-Rydza), Piastów-Kurak (ul. Rzgowska), Chojny, Ruda (ul. Demokratyczna), Śródmieście-Wschód (ul. Dąbrowskiego). Z osób, których jednostki pomocnicze trudno jest ustalić, 18 osób wskazuje jako swój rejon Osiedle Zarzew. Nie da się jednak zweryfikować, czy osoby te faktycznie mieszkają na Zarzewiu czy jedynie czują się związane z nazwą, bądź działającą efektywnie radą osiedla. Dla porównania, należy wspomnieć, że na 21 osób, mieszkających na ulicach pozostających w całości w obrębie Osiedla Chojny-Dąbrowa, tylko jedna jest w stanie wskazać właściwą nazwę rady osiedla, przy 7 osobach twierdzących, że ich rada, to Zarzew. Pozostałe osoby nie znają swojej rady osiedla.

Wśród 21 osób o potwierdzonym zamieszkaniu w ramach Osiedla Chojny-Dąbrowa, tylko jedna korzysta z tej nazwy dla określenia swojego rejonu zamieszkania. Najczęściej pojawiają się nazwą jest Dąbrowa (11 osób), na drugim miejscu jest Czerwony Rynek (trzy osoby) na trzecim Chojny (2 osoby). Trudno stwierdzić, czy takie nazewnictwo rejonu wynika z potrzeby odróżnienia się od mieszkańców i mieszkanek Osiedla Chojny, czy może, prozaicznie, określenie jednym słowem jest bardziej naturalne niż Chojny-Dąbrowa. Można przy tym stwierdzić, że mieszkańcy i mieszkanki rozróżniają swoją tożsamość regionalną – na poziomie określeń i nazw rejonu, deklarują swoją przynależność do konkretnej grupy poprzez

odróżnienie jej od pozostałych (nie tyle czują się mieszkańcami Chojen-Dąbrowy, ile czują się mieszkańcami osiedla innego niż Chojny czy Dąbrowa). Pozostałe osoby w zestawieniu najczęściej wskazują Zarzew jako nazwę swojego rejonu – 18 osób określa w ten sposób swój rejon, do tej liczby można doliczyć jeszcze jedną osobę, która przeinacza nazwę i używa wobec rejonu określenia Zarzewie. Co ciekawe, w zestawieniu nazw rejonu, pięciokrotnie pada nazwa dawnej dzielnicy (Górna, Widzew, Śródmieście) – można zaryzykować tezę, że korzystanie z nazw dzielnic w przypadku rejonu jest oznaką trudności z odnalezieniem się w strukturze osiedlowej (określenia związane z jednostkami pomocniczymi dominują w całym badaniu nad nazwami lokalnymi, zwyczajowymi – stąd sugestia, że brak umiejętności wskazania nazwy jednostki kończy się wybraniem większego rejonu – dawnej dzielnicy).

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 51 osób ujętych w zestawieniu dla Osiedla Chojny-Dąbrowa, jedynie 16 deklaruje zaangażowanie w aktywne społeczne działanie na rzecz osiedla, 9 z nich jako swoją aktywność wskazuje udział w głosowaniu na zadania zgłoszone do budżetu obywatelskiego, reszta wskazanych działań ma charakter interwencyjny, dotyczy doraźnych spraw porządku i czystości, miejsc parkingowych oraz drobnych napraw i poprawy stanu infrastruktury.

Na pytanie, co zwiększyłoby aktywność obywatelską, mieszkańcy i mieszkanki najczęściej wskazywali potrzebę pojawienia się inicjatywy, lepszej organizacji działań i komunikacji – 14 osób wskazało ten aspekt („Myślę, że jakaś organizacja, która by takie działania pomogła koordynować", „Informacja, że poszukiwane są osoby w moim przedziale wiekowym i w jakim dokładnie celu", „Bliskość i elastyczność podejmowanych działań, np. akcja: „Adoptuję donicę", która nie wymaga stawiania się o konkretnej godzinie w wyznaczonym miejscu regularnie, a pozwala na działanie na rzecz lokalnej społeczności"). Na drugim i trzecim miejscu ex aequo mieszkańcy wskazali zwiększenie poczucia wpływu i sprawczości w kontekście prowadzonych działań („Widoczny efekt tych działań", „Zobaczenie realnych efektów starań, a nie poczucie zawracania głowy odpowiedzialnym instytucją"), oraz większe zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi w życie osiedla („Pomoc miasta w realizacji projektów potrzebnych według mieszkańców", „Generalnie zaangażowanie władz miasta i spółdzielni mieszkaniowych w dbanie o wygląd osiedla").

Z inicjatyw znanych mieszkankom i mieszkańcom Chojen-Dąbrowy, 9 osób wspomina strony poświęcone osiedlom, funkcjonujące w ramach mediów społecznościowych (Zarzewiak, Historia Rudy Pabianickiej i Ruda Pabianicka - sprawy bieżące). Pozostałe osoby wskazują na

działania rady osiedla w kontekście działań inwestycyjnych (2 osoby), Fundację Fenomen oraz inicjatywy sąsiedzkie – pomoc sąsiedzką, sprzątanie, dbanie o ogródki przy blokach.

Wśród mieszkańców i mieszkanek ujętych w zestawieniu, na 51 osób, 34 wiedzą o istnieniu rady osiedla i jednostki pomocniczej. Na 21 osób zweryfikowanych jako mieszkańcy Osiedla Chojny-Dąbrowa, o istnieniu rady osiedla wie 11 osób, jednak tylko dwie są w stanie wymienić jej nazwę. Najlepiej rozpoznawalną radą osiedla w zestawieniu jest rada Zarzew – rozpoznają ją nie tylko osoby deklarujące zamieszkanie na Zarzewiu, ale również 7 osób mieszkających na Osiedlu Chojny-Dąbrowa.

Podsumowując, na podstawie zebranych ankiet oraz zestawienia, można postawić hipotezę, że Osiedle Chojny-Dąbrowa nie ma jasno wydzielonej i wytworzonej tożsamości. W kwestii oceny istnienia rady osiedla wśród ankietowanych pojawia się częściej krytyka działań i bezradność aniżeli konstruktywna wola współpracy.

Górniak

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 28 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

W przypadku Osiedla Górniak na 28 osób jedynie 4 osoby na pewno mieszkają w ramach tego osiedla. Pozostałe 24 mogą mieszkać zarówno na Osiedlu Górniak jak i na Osiedlach Piastów-Kurak (mieszkając przy ul. Bednarskiej), Katedralna (ul. Piotrkowska), Stare Polesie (ul. Wólczańska), Olechów-Janów, Widzew-Wschód, Zarzew (ul. Przybyszewskiego) czy Stary Widzew (ul. Milionowa).

Wśród wszystkich osób zebranych w zestawieniu dla Osiedla Górniak 10 osób korzysta z nazwy nawiązującej do jednostki pomocniczej w celu określenia swojego rejonu. W przypadku mieszkańców i mieszkanek, których miejsce zamieszkania można potwierdzić jako Górniak, wszystkie cztery wskazują tę jednostkę pomocniczą jako rejon, przy czym jedna z nich dodaje do określeń nazwę Zarzew. Nazwa Zarzew pojawia się w zestawieniu jeszcze pięciokrotnie, jeden z mieszkańców określa swój rejon zamieszkania jako Widzew-Wschód. Pozostałe nazwy rejonu odnoszą się głównie do nazw dzielnic – mieszkańcy i mieszkanki wymieniają Górną, Polesie, Widzew i Śródmieście – co może wynikać z umieszczenia osiedla na granicy dawnych dzielnic miasta. Pozostałe określenia wywodzą się z nazw ulic (u. Piotrkowska, „Pietryna") nazw historycznych (Szlezyng, Zarzeczny

Szlezyng, Zarzew). W przypadku okolicy, nazwę osiedla wymienia 7 osób – sześciokrotnie pojawia się nazwa Osiedla Zarzew, raz Osiedle Widzew-Wschód. Pozostałe nazwy, analogicznie do rejonu, odnoszą się do ulic, nazw historycznych i dzielnic, chociaż w innym układzie ilościowym (nazwa dzielnicy pojawia się tylko raz – Górna). Co ciekawe, ankietowani ulicy Piotrkowskiej mają tendencję do wskazywania jej jako swojej okolicy i rejonu. Biorąc pod uwagę aspekt geograficzny, nie jest to najbardziej wygodne i jasne określenie – ulica Piotrkowska oznacza możliwość mieszkania w co najmniej dwóch osiedlach. Biorąc pod uwagę aspekt tożsamościowy, wskazywanie ulicy Piotrkowskiej jako swojej okolicy, może odnosić się do Osiedla Katedralna, podobnie jak pojawiające się dwukrotnie w zestawieniu określenie Centrum – także deklarowane przez mieszkańców/mieszkanki ulicy Piotrkowskiej.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 28 osób ujętych w zestawieniu dla Osiedla Górniak, 8 osób deklaruje dotychczasowe zaangażowanie na rzecz swojego rejonu lub okolicy. W ramach działań mieszkanki i mieszkańcy wymieniają czterokrotnie zaangażowanie w procedurę budżetu obywatelskiego, wolontariat w organizacjach pozarządowych, inicjatywę sprzątania osiedla oraz działalność w radzie osiedla.

Na pytanie, co zwiększyłoby zaangażowanie i aktywność obywatelską wśród mieszkańców i mieszkanek, wskazują oni przede wszystkim potrzebę zewnętrznej, jednoczącej inicjatywy, która motywowałaby zarówno ich jak i grupę sąsiadów oraz lepszą informację na temat realizowanych działań („Informacja, co można zrobić. Zorganizowanie pozytywnych i przede wszystkim przyjaznych ludzi. Pokierowanie gdzie i z kim") (8 wskazań). Na drugim miejscu wskazane zostało zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi jako czynnik motywujący do działania („Wsparcie miasta w realizacji potrzeb mieszkańców", „Kończenie remontów i rozpoczętych prac w terminie. Realne konsultacje (pytajcie zanim podejmiecie decyzje), a nie informowanie mieszkańców o zmianach"). Jako trzeci czynnik mieszkańcy i mieszkanki wskazują kwestie związane z finansowaniem działań („Jakby w mojej okolicy rozpisano np. konkurs o podobnej formule np. Mikrogranty w zakresie kultury, nakierowany na działania w okolicy to chętnie wzięłabym udział i złożyła wniosek") (5 wskazań).

Wśród działań, które ankietowani wymieniają na swoich osiedlach, dwukrotnie pojawia się wpis dot. zaangażowania Rady Osiedla Zarzew w życie społeczności. O ile radzie nie można odmówić aktywności, o tyle jedna z odpowiedzi wydaje się być kopią drugiej, co może sugerować wielokrotne wypełnienie ankiety przez jedną osobę, co za tym idzie, wyniki w tym

przypadku mogą być zawyżone na rzecz rady osiedla. Poza wspomnianą radą, uczestnicy i uczestniczki badania wymieniają stronę społecznościową Zarzewiak. Aż 17 osób wskazuje na brak wiedzy w zakresie aktywności i inicjatyw na swoim osiedlu.

18 osób, których odpowiedzi zostały zestawione w tym raporcie wie o istnieniu rady osiedla, z czego 17 osób jest w stanie podać jej nazwę, najczęściej wymieniana jest Rada Osiedla Zarzew (9 razy), Górniak (3 razy) i Katedralna.

Podsumowując, w przypadku Osiedla Górniak oraz innych, połączonych z nim za sprawą ulic, można zaryzykować tezę, że mieszkańcy i mieszkanki niekoniecznie utożsamiają się z osiedlem przy określaniu swojej okolicy i rejonu. Nazwy które dominują w zestawieniu to nazwy historyczne, zwyczajowe lub tożsamościowe. Dobrym przykładem jest nazywanie swojej okolicy i rejonu od ulicy Piotrkowskiej lub jako centrum – mimo że geograficznie teren ten trudny jest do wskazania, na poziomie tożsamości i rozpoznawalności określeń, można domyślać się, że chodzi o odcinek Piotrkowskiej przechodzący przez osiedle Śródmieście-Katedralna.

Trudno jest wyciągnąć wnioski dot. efektywności działania rad osiedli, co związane jest z niemożnością ich przyporządkowania i stwierdzenia, na ile respondenci faktycznie oceniają swoją radę, na ile jest to rada osiedla sąsiadującego. Łącznie czworo uczestników i uczestniczek badania wskazuje Radę Osiedla Górniak jako swoją, troje z nich wie o jej istnieniu, jej działanie oceniają neutralnie (2 osoby) i pozytywnie (1 osoba). W przypadku Rady Osiedla Zarzew – najczęściej wskazywanej w zestawieniu – dodatkową zmienną stanowi powtarzająca się treść części opinii, co może świadczyć o próbie wpłynięcia na wyniki badania.

Nad Nerem

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (5 osób), Nad Nerem (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Nad Nerem, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Piastów-Kurak

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (6 osób), Piastów-Kurak (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Piastów-Kurak, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Rokicie

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (4 osoby), Rokicie (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Rokicie, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Ruda

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (6 osób), Ruda (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Ruda, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Wiskitno

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (1 osoba), Wiskitno (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Wiskitno), nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Polesie

Liczba osiedli reprezentowanych w badaniu: 8

Karolew-Retkinia Wschód

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 24 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Na 24 osoby ujęte w zestawieniu, zamieszkanie 16 osób da się potwierdzić jako Osiedle Karolew-Retkinia Wschód. Pozostałe osoby mogą mieszkać zarówno we wspomnianej jednostce pomocniczej jak i na Osiedlach Lublinek-Pienista (ze względu na deklarowany adres zamieszkania przy ul. Władysława Króla), Retkinia Zachód-Smulsko (ul. Wyszyńskiego), Zdrowie-Mania (ul. Krzemieniecka) lub Złotno (ul. Kusocińskiego).

Wśród mieszkańców i mieszkanek osiedli wskazanych powyżej, nikt nie podaje pełnej nazwy jednostki pomocniczej w kontekście swojego rejonu i okolicy. W zestawieniu dominuje Retkinia – jako określenie rejonu wskazuje ją 13 osób, 9 osób uznaje ją za swoją okolicę. Korzystanie z tej nazwy może mieć przyczynę w sztucznym administracyjnym podziale większej całości określanej przez mieszkańców i mieszkanki jako Retkinia, może także wynikać z niejasnych, nie wystarczająco dobrze wskazanych granic poszczególnych jednostek pomocniczych. Przyczyna może być także zupełnie prozaiczna – nazwa Retkinia jest prostsza – ma jeden wyraz – niż wprowadzone rozróżnienie na wschód, zachód, Karolew i Smulsko. Przy czym należy zaznaczyć, że mieszkańcom i mieszkankom sprawia trudność wskazanie nazwy rady osiedla – na 24 osoby, jedynie 4 osoby wskazują właściwą nazwę Karolew Retkinia-Wschód i dwie Retkinia Zachód-Smulsko. Pozostałe osoby albo nie wiedzą jak nazywa się ich rada lub wskazują błędną nazwę – może być to potraktowane jako argument wspierający tezę o słabym rozpoznaniu granic osiedla, związanym z niewystarczająco widoczną działalnością rady osiedla. Oczywiście, argument ten nie jest jednoznaczny – by potwierdzić tę tezę, należałoby przeanalizować aktywność rady osiedla w zestawieniu z innymi radami oraz przy porównaniu liczby mieszkańców i mieszkanek na danym osiedlu i gęstości zaludnienia.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 24 osoby ujęte w zestawieniu, 9 deklaruje dotychczasowe zaangażowanie w działania na rzecz swojego osiedla/rejonu/okolicy. Wśród wymienianych aktywności znalazł się budżet obywatelski (6 wskazań) oraz udział w innych działaniach partycypacyjnych (mikro granty,

panel obywatelski), a także udział w inicjatywach sąsiedzkich (3 wskazania) – własny ogród przy bloku, akcja „zielona ławeczka", działalność ZHP na rzecz okolicy.

Na pytanie, co zwiększyłoby zaangażowanie mieszkańców i mieszkanek w życie okolicy, 9 osób wskazało potrzebę zewnętrznej inicjatywy, lepszej organizacji i komunikacji („Wiedza, że jest jakaś grupa i liderzy, którzy mają inicjatywę, do której można się ewentualnie przyłączyć", „Lepsza informacja o planowanych inwestycjach i inicjatywach. Dedykowany kontakt mailowy i telefoniczny"). Na drugim miejscu uczestnicy i uczestniczki badania wskazali potrzebę poprawy funkcjonowania rady osiedla („Większa aktywność członków rady osiedla", „Fundusze lub pomoc w ich pozyskiwaniu, lepszy kontakt z radami osiedli"), na trzecim natomiast potrzebę poczucia („Realnego wpływu na rzeczywistość, „Pewność, że moje działania przyniosą efekty").

Do znanych inicjatyw społecznych i lokalnych mieszkańcy i mieszkanki zaliczają sąsiedzką inicjatywę związaną z Placem Wyszyńskiego („Plac sąsiedzki przy Wyszyńskiego/Rajdowej - inicjatywa mieszkańców okolicznych kilku bloków skupionych wokół starego boiska, chyba do koszykówki"), stowarzyszenie Nasze Smulsko, ogród społeczny os. Montwiłła-Mireckiego oraz działalność ZHP na osiedlu.

O funkcjonowaniu rady osiedla w swojej okolicy wie 15 osób z 24 z czego 6 osób wskazuje pełną właściwą nazwę – Karolew-Retkinia Wschód (cztery osoby) i Retkinia Zachód-Smulsko. Dwie osoby oceniają działania rady pozytywnie („Kosze na śmieci, sprzątanie ziemi oraz ogrodzenie przedszkola mojego syna – działania wzorcowe", „Słyszałam o organizacji pikniku rodzinnego z okazji dnia dziecka przy pałacu młodzieży. Braliśmy w niej udział jako harcerze. Było ok. Działali też ze sprzątaniem świata na Lublinku. To chyba jedna i ta sama rada osiedla, inne nie są tak aktywne"), 7 neutralnie, dwie negatywnie („Słyszałem o sprzeciwie wobec uspokojenia ruchu na osiedlu - w szczególności ul. Wileńskiej i Wróblewskiego. Działanie to oceniam negatywnie, bo godziło w bezpieczeństwo mieszkańców, na rzecz wygody kierowców", „Poza ulotkami w klatce, ZERO!").

Podsumowując, mieszkańcy i mieszkanki Osiedla Karolew Retkinia-Wschód w kontekście swojego rejonu i okolicy najczęściej odnoszą się do nazwy bardziej ogólnej – Retkinia. Jednocześnie tylko raz pojawia się nazwa dzielnicy Polesie – co może sugerować jednolitość okolicy pod względem tożsamościowym (Retkinia jako całość). Na kwestie nazewnictwa

rejonu i okolicy nakłada się niska rozpoznawalności rady osiedla, która może wynikać z jej niewystarczającej aktywności, ograniczonych zasięgów będących konsekwencją możliwości finansowych, bądź czynników demograficznych i zewnętrznych – dużej gęstości zaludnienia i liczby mieszkańców i mieszkanek okolicy. Wskazanie właściwych wniosków dotyczących tożsamości i efektywności działania rad osiedli w kontekście administracyjnego zarządzania oraz działań na rzecz kapitału społecznego wymaga pogłębionych analiz i bardziej reprezentatywnej próby.

Koziny

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 12 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród 12 osób ujętych w tym zestawieniu, zamieszkanie trojga z nich da się faktycznie potwierdzić jako Koziny. Pozostałe osoby mogą mieszkać zarówno na wskazanym osiedlu jak i na osiedlach: Stare Polesie, Zdrowie-Mania, im. Józefa Montwiłła-Mireckiego (zamieszkanie przy ul. Srebrzyńska).

Na 12 osób ujętych w tym raporcie szczegółowym, dwie osoby wskazują Koziny jako swój rejon, kolejne dwie wskazują tę nazwę dla swojej okolicy. Pozostałe osoby w większości także odnoszą się do nazw jednostek pomocniczych przy określaniu swojego miejsca zamieszkania – dwie osoby wskazują Zdrowie (Zdrowie-Mania) jako swój rejon, pięć osób Osiedle im. Józefa Montwiłła-Mireckiego. Analogicznie, w przypadku okolicy, 4 osoby wskazują na Osiedle Zdrowie, pięć osób na Osiedle im. Józefa Montwiłła-Mireckiego. Pozostałe osoby, zarówno w przypadku nazwy rejonu jak i okolicy korzystają z nazwy dawnej dzielnicy – Polesie. O rozpoznawalności okolicy, rejonu oraz jednostki pomocniczej może przesądzać ich niewielki obszar wyznaczony dość charakterystycznymi elementami, takimi jak park czy określona zabudowa. Podział na osiedla, których nazwy oraz obszar zawiera wyraźny symbol tożsamościowy oraz osiedla wydzielone z większych tożsamości, gdzie taki symbol lub cecha nie funkcjonuje, staje się wyraźny w niniejszym raporcie, choćby przy porównaniu osiedli takich jak Zdrowie-Mania z osiedlami mieszkaniowymi w ramach szerzej rozumianej Retkini.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Z 12 osób ujętych w zestawieniu, 8 deklaruje dotychczasowe zaangażowanie w działania na rzecz swojej okolicy. Wśród inicjatyw, mieszkanki i mieszkańcy wskazują najczęściej współpracę z radą osiedla (6 wskazań), budżet obywatelski (4 wskazania), inicjatywy

sąsiedzkie (2 wskazania) oraz działanie w ramach ZHP lub Fundacji OPUS.

Na pytanie, co zwiększyłoby zaangażowanie, osoby biorące udział w badaniu wskazują najczęściej potrzebę inicjatywy zewnętrznej w którą mogliby się włączyć, lepszą organizację działań oraz przepływ informacji (4 wskazania). Tyle samo osób wskazało potrzebę lepszej organizacji działań Rady osiedla, w tym także zmianę podejścia miasta do rad osiedla – zwiększenie możliwości działania. Jedna osoba wskazała na konieczność lepszego finansowania różnych działań społecznych.

Inne, znane inicjatywy w rejonie i okolicy, które wymienili mieszkańcy i mieszkanki biorący udział w badaniu to działania podejmowane przez radę osiedla (6 wskazań) oraz działania parafii Świętego Zbawiciela, Stowarzyszenia „Polesie" oraz Stowarzyszenia Inicjatywa M-M, działającego na rzecz Osiedla im. Józefa Montwiłła-Mireckiego.

10 osób na 12 wie o istnieniu rady osiedla w swojej okolicy, 10 osób wskazuje właściwą nazwę jednostki pomocniczej. Dwie osoby z trzech, których zamieszkanie da się potwierdzić jako Koziny wskazuje swoją radę, pozostałe osoby wskazują Radę Osiedla im. Józefa Montwiłła-Mireckiego. Można zatem postawić tezę, że rada wspomnianego osiedla jest aktywną, dobrze rozpoznawalną zaangażowaną w życie społeczności lokalnej, sprzyjającą rozwojowi kapitału społecznego. Wydaje się, że aktywna rada z inicjatywą w połączeniu z niewielkim terenem osiedla i jego jasną tożsamością budowaną na podstawie cech i elementów odróżniających osiedle od wszystkich innych, stanowi dobrą praktykę zarządzania przestrzenią. Co więcej, w przypadku tego zestawienia, tylko jedna osoba ocenia negatywnie działania rady osiedla – pozostałe oceniają ją pozytywnie (cztery głosy) bądź neutralnie (trzy głosy).

Podsumowując, trudno jest wskazać jakiekolwiek wnioski dotyczące osiedla Koziny, co wynika z trudnego do potwierdzenia miejsca zamieszania mieszkańców i mieszkanek Łodzi ujętych w tym zestawieniu. Widać jednak przy tym, że zarówno osiedle Koziny, jak i pozostałe osiedla, które łączy ze sobą ulica Srebrzyńska, mają wyraźną tożsamość oraz stosunkowo dobrze rozwinięty kapitał społeczny. Z jednej strony, może to wynikać z aktywności Rady Osiedla im. Józefa Montwiłła-Mireckiego, może się łączyć z faktem niewielkich obszarów osiedli, bądź też z wyraźnymi, dominującymi symbolami/cechami przestrzeni osiedli, znanymi nie tylko regionalnie, ale w skali całego miasta. Wszystkie trzy jednostki pomocnicze występujące w tym raporcie mogą stanowić podstawę do dalszych

analiz ukierunkowanych na opisanie dobrej praktyki przy konstruowaniu efektywnego modelu zarządzania miastem na mikro poziomie. Biorąc pod uwagę wyniki ankiet zamieszczonych w tym zestawieniu, rady osiedla w tym kontekście łączą ze sobą funkcje kształtowania tożsamości lokalnej i budowania społecznego kapitału z administracyjnym zarządzaniem i reprezentacją mieszkańców i mieszkanek wobec Urzędu Miasta Łodzi.

Lublinek-Pienista

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 11 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród osób ujętych w niniejszym raporcie szczegółowym, zamieszkanie 9 z nich da się potwierdzić jako Osiedle Lublinek-Pienista. Pozostałe dwie osoby, w związku z ulicą swojego zamieszkania, mogą mieszkać zarówno na wspomnianym osiedlu, jak i na Osiedlu Retkinia Zachód-Smulsko (ul. Maratońska). Żadna z osób przy określaniu swojego rejonu i okolicy nie używa pełnej nazwy osiedla. Najczęściej pojawiającym się określeniem dla rejonu jest Retkinia (5 wskazań), dla okolicy natomiast Lublinek (5 wskazań). Pozostałe określenia rejonu odnoszą się do nazwy dzielnicy Polesie (cztery wskazania), w przypadku okolicy, na drugim miejscu pojawia się Retkinia (trzy wskazania) i dalej lotnisko. Można zatem przyjąć tezę, że rejon jest definiowany przez osoby biorące udział w badaniu jako przestrzeń geograficznie większa, okolica natomiast oznacza bliższe sąsiedztwo, przestrzeń wyznaczoną powiązaniami społecznymi, tożsamościowymi lub historycznymi (wieś Lublinek została włączona w obszar administracyjny Łodzi po wojnie, kolejne tereny włączane były do miasta do lat 80tych). Za takim rozumieniem okolicy i rejonu przemawia także brak używania pełnej nazwy osiedla – ul. Pienista stanowi w tym kontekście dookreślenie jedynie administracyjne, osoby mieszkające w tym rejonie i okolicy czują się powiązani z Lublinkiem lub Retkinią (w rozumieniu całości – nie Retkinią Zachód-Smulskiem). Co ciekawe, mieszkańcy i mieszkanki ujęci w niniejszym zestawieniu mają problem z identyfikacją swojej rady osiedla – 6 osób wie o istnieniu rady, jedna z nich podaje pełną nazwę Rady Osiedla Retkinia Zachód-Smulsko, nie jest to jednak właściwa rada. Jedna osoba wskazuje na wspólnotę mieszkaniową Nowe Polesie, pozostałe osoby nie mają wiedzy na temat rady osiedla. Na potrzeby i przy możliwościach metodologicznych tego badania, do dalszej analizy można wskazać kwestię budowy tożsamości w oparciu o lokalną historię i rozkład demograficzny przy wsparciu lub jego braku ze strony jednostki pomocniczej. Być może dobrze skonstruowana sieć jednostek nie jest potrzebna dla budowy kapitału społecznego – wystarczy wskazać już istniejące społeczności i wesprzeć je.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

6 osób z 11 ujętych w zestawieniu deklaruje zaangażowanie w inicjatywy na rzecz swojej okolicy. Wśród działań, w których mieszkańcy i mieszkanki brali dotychczas udział można wskazać budżet obywatelski (4 wskazania), inicjatywy sąsiedzkie, w tym społeczną budowę boiska i akcję „sprzątanie ziemi" oraz wolontariat na rzecz zajezdni tramwajowej na Brusie.

Na pytanie, co zwiększyłoby lub zachęciłoby do zaangażowania się na rzecz swojej okolicy, najczęściej pojawiające się rekomendacje dotyczyły zewnętrznej inicjatywy, w którą można się włączyć („Lokalne akcje") lepszej organizacji i informacji na temat działań („Łatwość znalezienia informacji o możliwości zaangażowania się w działania"). Poza tym, mieszkańcy i mieszkanki wskazywali na konieczność poprawy infrastruktury w ramach osiedla („Odłowienie dzików. Załatanie i poszerzenie ul. Spartańskiej i ul. Pilotów", „Odpowiednia inwestycja w tereny zielone", „Remont linii tramwajowej na ul. Konstantynowskiej"), potrzebę czasu i finansowania inicjatyw lokalnych. Pojawiła się także rekomendacja dotycząca struktur administracyjnych i formy opieki nad terenami osiedla („Zorganizowanie struktur opieki nad naszą okolicą. Określenie czy ul. Pienista to faktycznie Polesie, czy nie bardziej Retkinia") - może to wskazywać, po pierwsze, na nieefektywne lub bierne rady osiedla w okolicy, po drugie, brak jasnego przywiązania tożsamościowego do rejonu, po trzecie, nisko rozwinięty kapitał społeczny. Wyciąganie wniosków wymagałoby jednak przynajmniej sprawdzenia, na ile osoba udzielająca rekomendacji jest „rdzennym" mieszkańcem lub mieszkanką, na ile jest to osoba, która przeniosła się w okolice niedawno, co za tym idzie, trudno jej się włączyć w sieci społeczne, jeżeli te są hermetyczne i historycznie uwarunkowane (o ile oczywiście takie istnieją). Podsumowując, jakiekolwiek wnioskowanie wymaga dalszych, zdecydowanie pogłębionych analiz.

Respondenci Osiedla Lublinek-Pienista w większości nie znają inicjatyw realizowanych na rzecz swojej okolicy – brak wiedzy w tym temacie deklaruje osiem osób z jedenastu. Pozostałe osoby wymieniają forum Nowe Polesie (co może być powiązane z aktywnie działającą wspólnotą mieszkaniową), inicjatywę sąsiedzką związaną z opieką nad lokalną kapliczką oraz Stowarzyszenie Klub Miłośników Starych Tramwajów i Grupę Czerwony Ikarus.

Jak już wspomniano powyżej, 6 osób z 11 ujętych w zestawieniu wie o istnieniu w okolicy rady

osiedla, z czego tylko jedna osoba jest w stanie wskazać poprawną, chociaż niekoniecznie właściwą nazwę – Retkinia Zachód-Smulsko (na tę radę wskazuje osoba, której miejsce zamieszkania nie daje się potwierdzić jako Lublinek-Pienista). Cztery osoby słyszały o działaniach rady – trzy z nich wskazują na interwencyjny charakter tych działań (przywrócenie autobusu nr 55, walka z wysypiskiem śmieci w okolicy, pisma do sądu przeciwko developerowi). Jedna osoba ocenia działanie rady negatywnie, wskazując na inicjatywę RO z 2016 r., mającą na celu zablokowanie skierowania komunikacji autobusowej na Smulsko.

Podsumowując, Osiedle Lublinek-Pienia wydaje się posiadać dobrze rozpoznawalną wśród mieszkańców i mieszkanek tożsamość, wynikającą z historycznych uwarunkowań przestrzeni. Z drugiej strony, tożsamość i kapitał nie przekłada się na działanie. Wnioskując z ankiet rada osiedla skupia się na działaniach interwencyjnych.

Im. Montwiłła-Mireckiego

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (9 osób), Osiedle im. Montwiłła-Mireckiego jak i Rada Osiedla, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Retkinia Zachód-Smulsko

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów biorących udział w badaniu (9 osób), Retkninia Zachód-Smulsko (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Retkninia Zachód-Smulsko, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Stare Polesie

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 12 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Na dwanaście osób ujętych w zestawieniu, jedenaście mieszka na Osiedlu Stare Polesie. Znacząca większość określa swój rejon jako Stare Polesie lub po prostu Polesie (10 osób). Pozostałe dwie osoby mówią o swoim rejonie jako o Centrum – co może wynikać z śródmiejskiego charakteru zabudowy osiedla oraz jego bliskości do osiedli z dawnej dzielnicy Śródmieście. Należy zaznaczyć, że kategoria „rejonu” może odsyłać do większych strukturalnie lub tożsamościowo części miasta. W przypadku okolicy natomiast, określenie Stare Polesie pojawia się pięciokrotnie. Pozostali respondenci określają swoją okolice w

sposób bardziej zawężony – Pogona, Pogonka, Politechniczna – lub odnosząc się do większego obszaru, używając nazwy Polesie.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 12 osób, swoje zaangażowanie w życie na rzecz okolicy zamieszkania deklarują tylko cztery osoby – wszystkie wskazują budżet obywatelski jako formę aktywności. Na pytanie, co zwiększyłoby ich aktywność w życie okolicy, większość ankietowanych Osiedla Stare Polesie wskazuje potrzebę zewnętrznej inicjatywy („Osób zainteresowanych, z pomysłami", „Dobry pomysł na inicjatywę"), organizacji działań, w które mogliby się włączyć, a także lepszą komunikację i przepływ informacji na temat tego, co się dzieje na ich osiedlu („Więcej akcji informacyjnych nt. tego co jest planowane") -7 wskazań. Na drugim miejscu, respondenci wskazują konieczność zaangażowania się Urzędu Miasta Łodzi w życie okolicy oraz poczucia sprawczości, w tym przypadku rozumianego , jako wzrost, czy odbudowę przekonania, że działania mieszkańców i mieszkanek faktycznie będą brane pod uwagę przez poziom centralny („Możliwość realnego wpływu, gdyby władze miejskie wywiązywały się z obietnic. Program Zielone Polesie bardzo mocno kuleje, tempo realizacji przewidzianych w jego ramach inwestycji jest drastycznie niskie, odcinki, które miały być gotowe 2-3 lata temu nadal są nie ruszone. W mojej najbliższej okolicy obecnie najważniejszą potrzebą jest kompleksowy remont tego odcinka ulicy Żeromskiego. Ulica ta powinna: mieć zwężone jezdnie, jasno wytyczoną ścieżkę rowerową i jednostronny szpaler drzew po stronie wschodniej. Obecnie znaki poziome na tej ulicy są w stanie rozkładu, podobnie jak krawężniki, co sprawia, że kierowcy czują się bezkarni i rozwijają o wiele za duże prędkości. Pas ruchu powinien mieć na tym odcinku maksymalnie 3,5 metra, a parkowanie dozwolone tylko po jednej stronie, jasno wytyczone nowymi krawężnikami, z wprowadzeniem również zieleni miejskiej miejskiej").

Na pytanie o inicjatywy, które są znane na osiedlu, ankietowani wskazują Miejsce Spotkań – świetlicę prowadzoną przez Stowarzyszenie Społecznie Zaangażowani (3 wskazania), Kooperatywę Spożywczą oraz Sprawunki (2 wskazania), a także działania prowadzone przez teatr Pinokio, lokalny oddział biblioteki i Stowarzyszenie kibiców klubu ŁKS.

Siedem osób w zestawieniu wie o istnieniu rady osiedla w swojej okolicy, z czego pięć osób wskazuje na Radę Osiedla Stare Polesie. Ani jedna osoba nie ocenia działań rady pozytywnie – wśród 12 respondentów osiedla nikt nie zna działań rady.

Podsumowując, wydaje się, że świadomość i tożsamość mieszkańców i mieszkanek Osiedla

Stare Polesie budowana jest w oparciu o historyczne, lokalne uwarunkowania, aniżeli strukturę administracyjną. O ile rejon i okolica są dobrze rozpoznawane wśród ankietowanych o tyle rada osiedla wydaje się nie trafiać z działaniami do osób, których te działania powinny dotyczyć. Oczywiście, nie zmienia to faktu, konieczności prowadzenia szerszych badań, aby uzyskać informację na temat istniejącego kapitału społecznego oraz poziomu jego funkcjonowania. Można domniemywać, iż funkcję tworzenia społeczności przejęły w tym wypadku inicjatywy lokalne. Biorąc pod uwagę formę i zabudowę osiedla, społeczności tworzą się przykładowo na poziomie sąsiedzkim.

Zdrowie-Mania

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (4 osoby), Zdrowie - Mania (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Zdrowie- Mania nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Złotno

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 27 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród 27 osób, których odpowiedzi zostały ujęte w zestawieniu dla Osiedla Złotno, zdecydowana większość określa, zarówno swój rejon jak i okolicę, nazwą osiedla: Złotno. W kontekście rejonu, nazwy Złotno używa 16 osób, kolejne 8 osób używa jej z dodatkowym dookreśleniem – Nowe Złotno, Złotno Huta Jagodnica, Polesie Złotno. Pozostałe trzy osoby używają określeń Zdrowie, Polesie i Jasieniec dla określenia okolicy. Wydaje się zatem, że najlepiej rozpoznawalną nazwą dla rejonu jest Złotno, jednak ze względu na historyczne (w skład osiedla wchodzą dawne wsie) oraz geograficzne uwarunkowania (przez osiedle przepływa rzeka Jasieniec), w obrębie osiedla istnieją mniejsze społeczności, których poczucie przynależności kreowane jest wokół tych właśnie uwarunkowań.

W przypadku okolicy, 21 osób korzysta z nazwy Złotno dla jej określenia. Co więcej, 4 osoby wskazują na tę nazwę dookreślając ją podobnie jak w przypadku rejonu – Złotno Huta Jagodnica, Nowe Złotno, Złotno Teofilów. Pozostałe osoby podają nazwy Jasieniec i Osiedle Zdrowie-Mania. Można zatem wnioskować, że Złotno jest dobrze zinternalizowaną i administracyjnie efektywną jednostką pomocniczą – tylko jedna osoba w całym zestawieniu podaje niewłaściwą jednostkę pomocniczą w kontekście rejonu i okolicy, co może wynikać,

przykładowo, z zamieszkania na granicy obu jednostek. Złotno jest przy tym dość jednorodne pod względem tożsamościowym, historyczne nazwy wsi wchodzące w skład osiedla pojawiają się bardziej w kontekście dookreślenia przestrzeni i lepszej lokalizacji swojego miejsca zamieszkania niż jako wskazanie odrębności od pozostałej części osiedla (tak jak w przypadku Osiedla Radogoszcz, czy Chojny i Chojny-Dąbrowa).

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

15 ankietowanych Osiedla Złotno deklaruje zaangażowanie w życie społeczne na rzecz swojej okolicy. Wśród inicjatyw, w które angażują się uczestnicy i uczestniczki badania, najczęściej wymieniany jest budżet obywatelski (8 wskazań) oraz inicjatywy sąsiedzkie (7 wskazań), działania prowadzone przez szkołę: takie jak pikniki, wspólne wigilie i wydarzenia (4 wskazania), działania interwencyjne, związane z pisaniem petycji, dotyczące infrastruktury miejskiej i drogowej (3 wskazania), współpraca z radą osiedla (3 wskazania) oraz współpraca z domem dziecka (1 wskazanie).

Na pytanie, co mogłoby pobudzić aktywność obywatelską na rzecz okolicy i osiedla, mieszkańcy i mieszkanki najczęściej wskazywali potrzebę zewnętrznej inicjatywy, do której mogliby się włączyć („Ciekawy pomysł, dostępny dla ogółu", „Jakaś wspólna inicjatywa, np. w sprawie kanalizacji osiedla", „Zaangażowanie sąsiadów.") oraz lepszej komunikacji i przepływu informacji o tym, co się dzieje na osiedlu i w jakich działaniach można brać udział („Informacja na temat potrzeb mieszkańców", „Biuletyn e-mailowy o wydarzeniach i potrzebach osiedla, forum mieszkańców") – 8 wskazań. Na drugim miejscu, ankietowani wskazują potrzebę poprawy infrastruktury miejskiej i drogowej („Naprawa ulicy Krakowskiej, przez tą ulice odechciewa się robić cokolwiek na tym osiedlu", „Remont ulicy Rąbieńskiej, której stan jest fatalny a jest jedną z głównych arterii łączących Złotno, Teofilów. Ta ulica jest niezwykle ważna dla okolicznych mieszkańców (dojazd do pracy, szkół), nie ma chodnika, oświetlenia (nadal mimo wygrania kilka lat temu B.O.) jest bardzo niebezpieczna i pomijana w planach (już kilkadziesiąt lat) budowy ul. Wojska Polskiego (przedłużenie). Proszę zobaczyć ile budynków mieszkalnych (bloków, domów jednorodzinnych) buduje się wzdłuż ulicy Rąbieńskiej. To jednak nadal jest Łódź, a ulica wygląda jakby ktoś o niej zapomniał") – 6 wskazań. Na kolejnych miejscach osoby uczestniczące w badaniu wskazują konieczność większego zaangażowania Urzędu Miasta Łodzi w życie osiedla („Dofinansowanie/wsparcie UMŁ przy promocji działań, większa współpraca ze strony urzędników", „Większe zainteresowanie Miasta moją ulicą. Nie ma tu np. asfaltu!") – 3

wskazania; poprawę sposobu funkcjonowania rady osiedla („Większy budżet osiedlowy”, „Większa solidarność Rady Osiedla ze wszystkimi mieszkańcami. Słuchanie również zdania nowych mieszkańców Złotna. Odnoszę wrażenie, że w pewnych kwestiach Rada wypowiada się, za całe osiedle, a w rzeczywistości nie jest to głos nowych mieszkańców. Np. w kwestii przedłużenia ul. Wojska Polskiego. Osiedla takie jak mirabelkowa aleja, siedlisko Złotno, zloty dąb czy siedem klonów - ich głos nie jest brany pod uwagę, mimo że Rada wypowiada się "w imieniu całego osiedla Złotno”) – 2 wskazania; poczucie sprawczości oraz więcej czasu wolnego (2 wskazania).

Wśród znanych inicjatyw na rzecz okolicy, respondenci wymieniają szeroki wachlarz działań. Najczęściej wspominane są inicjatywy sąsiedzkie: wzajemna pomoc, wspólne spacery, grupy nieformalne (5 wskazań) oraz inicjatywa na rzecz sprzątania okolicznych parków i osiedla Brus (5 wskazań). Co więcej, osoby uczestniczące w badaniu, wskazują działalność stowarzyszenia „Złotno Jest Fajne” (4 wskazania), dwumiesięcznika „Złotniak” (3 wskazania), projekty realizowane z budżetu obywatelskiego (2 wskazania), wspólne spacery i nodric walking (3 wskazania), a także aktywność lokalnej biblioteki, Ochotniczej Straży Pożarnej, Poradni oraz szkoły podstawowej.

Mieszkańcy i mieszkanki Osiedla Złotno wiedzą o istnieniu rady osiedla w ich okolicy, 25 osób deklaruje wiedzę o radzie, z czego 23 jest w stanie podać jej właściwą nazwę. Większość osób ocenia jej działalność neutralnie – zna działania, jednak nie wyraża opinii na ich temat (13 odpowiedzi). Pozytywnie działalność rady ocenia 5 osób, negatywnie trzy. 6 osób nie ma żadnej wiedzy nt. działań rady.

Podsumowując, Złotno wydaje się dynamicznie rozwijającym osiedlem o jasnej, ustalonej tożsamości i granicach administracyjnych odpowiadających społeczności. Dynamiczny rozwój osiedla wymaga rozwoju infrastruktury drogowej – Osiedle Złotno jest pierwszym osiedlem, na którym infrastruktura techniczna odgrywa widoczną rolę przy kształtowaniu obywatelskiego zaangażowania.

Śródmieście

Liczba osiedli reprezentowanych w badaniu: 2 osiedla.

Katedralna

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 24 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Spośród odpowiedzi ankietowanych, nie da się określić jednoznacznie zamieszkania na Osiedlu Katedralna czterech osób. Pozostałe osoby mogą mieszkać zarówno na tym osiedlu, jak i na Starym Polesiu (zamieszkanie przy ulicy Gdańskiej), Starym Widzewie (ul. Tymienieckiego, ul. Tylna), Śródmieściu-Wschód (ul. Jaracza). Najczęściej występujące określenia dla rejonu i okolicy dotyczą głównie nazw dzielnic Śródmieście (7 wskazań dla rejonu i 6 dla okolicy) i Polesie (4 wskazania dla rejonu, 2 dla okolicy) – wydaje się jednak, że mieszkańcy i mieszkanki nie odnoszą się w tym przypadku do podziału dzielnicowego, ale do geograficznej i zwyczajowej nazwy przestrzeni. Argumentem za takim traktowaniem wymienionych nazw przemawia dodatkowo fakt określenia „Centrum", które pojawia się w kontekście rejonu i okolicy trzykrotnie. Jednostki pomocnicze, które wykazano w zestawieniu to Stare Polesie (4 wskazania dla rejonu i 3 dla okolicy) oraz Katedralna – jednokrotnie wskazana jako rejon. Przy tak wielu możliwych osiedlach zamieszkania uczestników i uczestniczek badania, liczba pojawiających się nazw jednostek pomocniczych wydaje się być niewielka. Co więcej, pojawiają się określenia zwyczajowe, od nazw ulic i historyczne – Księży Młyn, Manhattan, Politechnika, Radiostacja.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Wśród 24 respondentów, których odpowiedzi zostały ujęte w tym raporcie, połowa deklaruje zaangażowanie na rzecz swojej okolicy i rejonu. Najczęściej wymienianą inicjatywą, w której biorą oni udział jest budżet obywatelski (wskazało go 9 osób z 12). Pozostałe osoby brały udział w inicjatywach sąsiedzkich, na przykład zazielenianiu oficyn, jedna z osób wskazała współpracę z radą osiedla, jedna wskazała działania interwencyjne związane z miejscami do parkowania.

Z rzeczy, które zachęciłyby mieszkańców i mieszkanki do działania, osoby biorące udział w ankiecie wskazały głównie potrzebę zewnętrznej inicjatywy, organizację dla nich przedsięwzięcia bardziej niż przez nich (10 wskazań). Na drugim miejscu ankietowani wskazali zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi (5 osób) oraz poczucie sprawczości (2 osoby).

Można rozważyć przyjęcie tezy, że mieszkańcy i mieszkanki podjęliby się aktywności na poziomie swojej okolicy, o ile, po pierwsze, dowiedzą się o sposobie, po drugie, nie będą sami a w grupie, po trzecie, ich działania będą miały realny wpływ lub perspektywę realizacji. Co za tym idzie, wprowadzenie sieci lokalnych liderów, którzy pomagaliby się zorganizować i zgromadzić, mogłoby poprawić aktywność mieszkańców i mieszkanek – tej funkcji najwyraźniej nie pełnią rady osiedla.

Wśród najlepiej rozpoznawalnych inicjatyw, ankietowani wymieniają organizację: Społecznie Zaangażowani i ich lokalne działania (Miejsce Spotkań oraz Miejsce Aktywności Lokalnej) trzy wskazania. Pozostałe osoby wymieniają inicjatywy na Księżym Młynie (otwarte pracownie na Księżym Młynie) oraz strony internetowe/media społecznościowe: dotyczące zarówno spraw osiedli jak i powstające w określonych tematach („Święte Krowy Łódzkie").

Na pytanie o wiedzę dotyczącą funkcjonowania rady osiedla, 10 osób odpowiedziało pozytywnie, że wie o istnieniu rady. Poprawną, pełną nazwę było w stanie wykazać siedmiu ankietowanych, w tym, 5 osób wskazuje Osiedle Katedralna. Na 24 osoby ujęte w zestawieniu, aż 21 osób nie wie, nie słyszało, nie zna żadnych działań rady osiedla. Pozostałe trzy osoby oceniają działalność neutralnie („Najem i sprzedaż lokali oraz rozpatrywanie koncesji na alkohol - to wszystko powinien robić chyba ktoś inny") lub negatywnie („Zasadzenie krzewów w parku Staszica w zeszłym roku. Zakupiono zachwaszczone rośliny, wsadzono je do wysuszonej, zbitej upałami ziemi. Właściwie to do piachu, nie podlano ani razu. Na około 30 zasadzonych traw na wyspie w stawie zero skuteczności. Po zwróceniu przeze mnie uwagi niemiły odzew i zero działania", „To jest jakiś absolutny marazm i senioralne kółko wzajemnej adoracji").

Podsumowując, w przypadku Osiedla Katedralna, wydaje się, że okolicą i rejonem bardziej tożsamościowo rozpoznawalnym jest śródmieście rozumiane jako „centrum". Mieszkańcy i mieszkanki osiedla oraz przyległych jednostek pomocniczych są umiarkowanie aktywni (jeżeli wykazują swoje zaangażowanie w życie społeczne, jego formą jest najczęściej budżet obywatelski). Taka sytuacja może wynikać z braku instytucji/organizacji liderskiej, co za tym idzie, trudnością w organizowaniu się i niechęcią do podejmowania aktywności. Samo centrum jest najbardziej reprezentatywną, zadbaną częścią miasta, dlatego też przypuszczalnie takie inicjatywy nie powstają.

Śródmieście - Wschód

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 13 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród 13 osób ujętych w tym raporcie 12 potwierdza zamieszkanie na Osiedlu Śródmieście-Wschód. Cztery osoby, określając rejon swojego zamieszkania, użyły pełnej nazwy osiedla. Wśród pozostałych, cztery osoby nazywają go „centrum", dwie odnoszą się do osiedla studenckiego Lumumbowo. Jedna określa swój rejon jako Ogrody Sukiennicze.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 13 osób ujętych w zestawieniu, 5 deklaruje dotychczasowe zaangażowanie na rzecz swojej okolicy. Wśród inicjatyw, w których osoby brały udział, najczęściej wskazywany jest budżet obywatelski (5 wskazań), inicjatywy sąsiedzkie, w tym działanie na rzecz zieleni miejskiej, pomoc w okresie pandemii (3 wskazania) oraz współpraca z radą osiedla (2 wskazania).

Co zwiększyłoby aktywność mieszkańców i mieszkanek? Na pierwszym miejscu, wskazują oni potrzebę zewnętrznej inicjatywy w którą mogliby się zaangażować („Animator działań na osiedlu, miejsce do którego można pójść i poznać sąsiadów", „Kontakt z ludźmi, którzy chcieliby coś zorganizować", „Możliwość wpłynięcia na zmiany w okolicy, poznania sąsiadów, zawiązania małej społeczności") oraz lepszą informację na temat tego, co dzieje się na osiedlu (5 wskazań). Co ciekawe, na drugim miejscu, dwie osoby wskazały konieczność zwiększenia poczucia sprawczości, co wiąże się nie tyle z brakiem przekonania do własnych działań, ile z rozczarowaniem działaniami wcześniejszymi, które nie przyniosły oczekiwanych rezultatów („Realna szansa na zmiany, a nie tylko ładne grafiki"). Pojedyncze osoby wskazały także czas, finanse i aktywność rady osiedla jako czynniki mające wpływ na ich angażowania się w szeroko rozumiane życie publiczne.

Z inicjatyw znanych ankietowanym na pierwszym miejscu należy wymienić Ogrody Sukiennicze (2 wskazania), grupę sąsiedzką działającą na rzecz ulicy Zacisze (1 wskazanie) oraz grupę Wchód Śródmieścia (1 wskazanie). 9 osób nie zna żadnej inicjatywy społecznej w swojej okolicy czy rejonie.

Na pytanie o radę osiedla, 6 osób deklaruje wiedzę na jej temat, z czego 5 osób wskazuje jej właściwą nazwę. O jej działaniach wiedzą jedynie trzy osoby – jedna ocenia jej funkcjonowanie negatywnie, dwie natomiast neutralnie.

Podsumowując, Osiedle Śródmieście-Wschód wydaje się być mało aktywną, jednak rozpoznawalną wśród swoich mieszkańców i mieszkanek jednostką pomocniczą.

Widzew

Liczba osiedli reprezentowanych w badaniu: 9 osiedli.

Andrzejów

- Liczba mieszkańców i mieszkanek Andrzejowa, którzy wzięli udział w badaniu: 13 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

11 osób określiło swój rejon jako Andrzejów – nazwa pokrywa się z nazwą jednostki pomocniczej - 1 osoba nazwała swój rejon Nowosolną, 1 osoba mówi o nim po prostu „osiedle". W przypadku okolicy, 10 osób nadal wskazuje Andrzejów jako jej nazwę, przy czym dwie z nich dodatkowo wskazały jej lokalne określenia – Andrzejów po drugiej stronie torów oraz Andrzejów stadion. Pojawiła się także nazwa Przylesie oraz Widzew, co może sugerować przywiązanie do niefunkcjonującego już podziału administracyjnego Łodzi na dzielnice. Pomimo jasnego i wyraźnego przywiązania do nazwy Andrzejów, mieszkańcy i mieszkanki osiedla nie wskazują rady osiedla jako dla nich najbardziej istotnej – na pytanie o nazwę rady osiedla w swojej okolicy jedynie 6 osób wskazuje Andrzejów. Pozostałe osoby wskazały Radę Osiedla Zarzew jako działającą w ich otoczeniu i okolicy (5 osób), jedna osoba wskazała Nowosolną, jedna nie potrafiła wskazać żadnej rady. Szukając wyjaśnienia tej sytuacji w ramach przeprowadzonego badania, można zaryzykować tezę, że to aktywność rady oraz tematy jakie dana rada podejmuje, wpływa znacząco na jej rozpoznawalność na danym terenie. Najczęściej wskazywana Rada Osiedla Zarzew jest dobrze rozpoznawalna wśród mieszkańców swojego osiedla – 26 osób wskazuje ją jako swoją (co stanowi 84% wszystkich uczestników i uczestniczek badania mieszkających na tym osiedlu), z czego 21 osób jest w stanie wskazać działania przez nią podejmowane (68% wszystkich odpowiedzi), w tym te oceniane pozytywnie, jak i negatywnie. W przypadku Rady Osiedla Andrzejów, na 6 osób, które ją rozpoznają, 5 jest w stanie wskazać podejmowane działania, żadna z nich nie ocenia ich pozytywnie (3 opinie można określić jako neutralne, dwie jako negatywne). Należy przy tym podkreślić, że wspomniana sytuacja wynika z analizy danych niniejszego badania – może stanowić punkt wyjścia do dalszych procesów, nie powinna być traktowana jako wiążąca w kontekście czynników mających wpływ na przestrzeń i lokalną tożsamość mieszkańców i mieszkanek.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 13 osób – mieszkańców i mieszkanek Andrzejowa – pięcioro deklaruje dotychczasowe

zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju osiedla. Mieszkańcy i mieszkanki w ramach działań wymieniają wspólną akcje sprzątania osiedla, udział w budżecie obywatelskim, działania na rzecz poprawy komunikacji miejskiej oraz związane z lokalnym stadionem. Jedna z osób wskazała także „zainicjowanie budowy gazociągu" jako formę swojego zaangażowania.

Na pytanie, co zwiększyłoby aktywność obywatelską, mieszkańcy i mieszkanki, najczęściej wskazywali konieczność poprawy funkcjonowania rady osiedla – zwiększenie ich kompetencji oraz budżetów. Co interesujące, na 7 osób, które wskazują ten aspekt, czworo wskazało Radę Osiedla Zarzew, jako najbliższą ich okolicy, jedna nie znała rady osiedla, a tylko jedna wskazała Andrzejów. Pozostałe osoby wskazują konieczność stworzenia lepszej przestrzeni publicznej oraz poprawy infrastruktury, jako czynniki motywujące do większego udziału w życiu okolicy, jedna z osób swój brak zaangażowania argumentuje brakiem czasu, jedna z osób deklaruje chęć pracy, jednak w sposób zdalny – ze względu na stan zdrowia.

Na 13 osób biorących udział w badaniu, 9 słyszało o różnych inicjatywach mieszkańców i mieszkanek na rzecz przestrzeni i okolicy – sześć osób wskazało wspólne zbieranie śmieci jako najbardziej widoczną akcję społeczną. Pozostałe osoby wskazywały inicjatywy pojawiające się na stronie osiedla w mediach społecznościowych oraz Stowarzyszenia Przyjaciół Andrzejowa.

Jak już wspomniano, funkcjonowanie lokalnej Rady Osiedla Andrzejów oceniło jedynie pięć osób z trzynastu mieszkających na jego terenie z czego dwie opinie były negatywne („Fatalna komunikacja w dobie Internetu (…)", „Coś tam robią, ale głównie dla swoich znajomych", „Rada osiedla sprawia wrażenie zamkniętej na mieszkańców. Dopiero ostatnio trochę się zmieniło i zaczęła bardziej informować na swoim fanpage'u o bieżących sprawach", „Działanie dobre, ale mogłoby być lepsze gdyby nie brak środków pieniężnych"). Działanie rady osiedla oceniły również dwie osoby – jedna wskazująca Zarzew, druga wskazująca Nowosolną, jako rady osiedla w miejscach zamieszkania. Obie opinie są pozytywne, z jednej strony odnoszą się do działań w ramach Osiedla Zarzew, z drugiej jednak trudno mieć pewność, czy organizatorem tych działań, w przekonaniu mieszkańców i mieszkanek, nie jest wspomniana Nowosolna lub Zarzew.

Podsumowując, osoby, których ulice zamieszkania udało się przypisać do Osiedla Andrzejów, rozpoznają i utożsamiają się z tą nazwą. O ile okolice oraz rejony ich funkcjonowania są określane często tą nazwą, o tyle osoby biorące udział w badaniu zdają się nie mieć

świadomości odrębnego charakteru Andrzejowa – oddzielnej od Nowosolnej i Zarzewia jednostki pomocniczej. Ta sytuacja może wynikać z dwóch kontekstów – po pierwsze, wydaje się, że właściwa rada osiedla działa mało efektywnie, co wpływa na jej rozpoznawalność wśród mieszkańców i mieszkanek. Z drugiej strony jednak, wpływ na mniejszą rozpoznawalność Rady Osiedla Andrzejów może mieć jej funkcjonowanie w sąsiedztwie silnie zaangażowanych rad osiedli – Zarzewia i Nowosolnej. Obie rady prowadzą aktywne działania w kontekście pojawiających się inwestycji oraz na rzecz zmiany obecnej sytuacji jednostek pomocniczych i form ich współpracy z miastem. Co za tym idzie, ich działalność może zostać uznana za bardziej „medialną".

Dolina Łódki

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla Doliny Łódki, którzy wzięli udział w badaniu: 14 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

W przypadku Doliny Łódki, na 14 osób, które wzięły udział w badaniu, 2 osoby na pewno mieszkają w ramach tego osiedla. Pozostałe 12 może mieszkać zarówno na osiedlu Dolina Łódki, jak i Katedralna, Mileszki, Nowosolna, Stoki-Sikawa-Podgórze, Śródmieście-Wschód (ze względu na zamieszkanie przy ulicy Pomorskiej).

Z dwóch osób, których osiedle zamieszkania można potwierdzić jako Dolina Łódki, żadna nie nazywa tak swojej okolicy czy rejonu. Jedna z nich odnosi się do Sikawy/Stoków jako swojego rejonu, druga podaje Stoki. W przypadku okolicy, jedna osoba nazywa go Widzewem, druga, podobnie jak w przypadku rejonu, swoją okolicę nazywa Stokami. Pozostałe osoby, których ankiety zostały ujęte w tym raporcie, jako rejon swojego zamieszkania podają Nowosolną (3 osoby), Stoki (4 osoby), Śródmieście (2 osoby) i Sikawę (2 osoby). Jedna osoba określa swój rejon jako Moskuliki. Pomimo dużej przewagi osób, których adresy nie dają się jednoznacznie powiązać z Doliną Łódki, trudno jest z pewnością wyeliminować je z tego zestawienia – mimo wskazania Osiedla Stoki-Sikawa-Podgórze oraz Nowosolna, dwie osoby wskazują na Radę Osiedla Dolina Łódki, jako radę, która jest najbliższa ich okolicy.

Już na tym etapie widać rozbieżności w nazewnictwie i niedopasowanie obszarów jednostek pomocniczych do faktycznych, identyfikowanych przez mieszkańców i mieszkanki sąsiedztw lub okolic. Po pierwsze, osoby zamieszkujące Osiedle Dolina Łódki wskazują inne, jednostki pomocnicze – może to wynikać z bliskości zamieszkania, aktywności rady osiedla lub zwyczajnej nieznajomości granic osiedla. Trudno wyciągać wnioski w tej sytuacji – próba osób,

których osiedle da się potwierdzić jest więcej niż niereprezentatywna. Po drugie, Osiedle Stoki-Sikawa-Podgórze – ta nazwa nie występuje razem w zestawieniu. Każda z trzech części stanowi w oczach mieszkańców i mieszkanek osobną całość. Co ciekawe, trzy osoby w zestawieniu podają poprawnie pełną nazwę rady osiedla – analogiczną do pełnej nazwy jednostki – w tym jedna z osób, mieszkających w Dolinie Łódki. W tym przypadku można zaryzykować tezę, że osoby mieszkające w tej części Łodzi nie znają podziału administracyjnego, bo też nie wiąże się on z żadną granicą, symbolem, historią, tożsamością, którą można by identyfikować.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Na 14 osób ujętych w zestawieniu jedynie 3 deklarują działania na rzecz swojej okolicy/rejonu, w tym żadna, której miejsce zamieszkania da się potwierdzić jako Dolina Łódki. Dwie osoby jako swoją aktywność wskazują udział w budżecie obywatelskim, jedna angażuje się w różne formy interwencji w sprawie złej jakości dróg w obszarze.

Jako czynniki, które mogłyby mieć wpływ na zaangażowanie mieszkańców i mieszkanek w życie społeczne, mieszkańcy i mieszkanki wymieniają przede wszystkim większe zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi w życie osiedla (5 z 7 rekomendacji) – od organizacji i wspierania inicjatyw, po działania infrastrukturalne i finansowe wsparcie dla lokalnych inicjatyw. Pozostałe rekomendacje to konieczność lepszej organizacji aktywności obywatelskich i poczucia sprawczości w działaniu.

Z inicjatyw społecznych i obywatelskich, ankietowani wskazują działalność rady osiedla (1 wskazanie), koła gospodyń wiejskich (2 wskazania) oraz strony związane z osiedlami, funkcjonujące w ramach mediów społecznościowych.

W kwestii działalności rad osiedli, wśród analizowanych 14 ankiet, dwanaścioro respondentów wie, że w ich okolicy funkcjonuje rada osiedla. Mieszkańcy i mieszkanki osiedla Dolina Łódki wiedzą o istnieniu rady, jednak jedna osoba jako swoją radę wskazuje Stoki-Sikawa-Podgórze, druga nie wie, jaka rada funkcjonuje w jej okolicy. Ponieważ trudno jest w sposób jasny odpowiedzieć, których rad osiedla dotyczą oceny, trudno jest obiektywnie przypisać oceny do jednostek pomocniczych (na przykład, opinia negatywna została wystawiona radzie Doliny Łódki przez osobę mieszkającą na osiedlu Stoki-Sikawa-Pogórze, rekomendującą wyłączenie Sikawy z obecnego obszaru osiedla. Pytanie brzmi którego).

Podsumowując, Osiedle Dolina Łódki jest jednym z najmniejszych pod kątem liczby ludności osiedli w Łodzi (niecałe 2300 mieszkańców i mieszkanek), przy jednocześnie jednej z większych powierzchni. Nie jest to osiedle administracyjnie wyznaczone na bazie starej wsi, zorganizowanej społeczności, czy według innych uwarunkowań. Biorąc pod uwagę powyższe, można postawić tezę, że mieszkańcy osiedla, identyfikują się bardziej z lepiej zorganizowanymi, bardziej jednorodnymi pod kątem społecznym okolicami i osiedlami, takimi jak Sikawa, stanowiąca część jednostki pomocniczej Stoki-Sikawa-Podgórze.

Nowosolna

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu:
  18 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Miejsce zamieszkania wszystkich osób ujętych w tym zestawieniu da się potwierdzić jako Osiedle Nowosolna. Znajduje to odzwierciedlenie w określeniach dla rejonu oraz okolicy – Nowosolną jako rejon zamieszkania wskazuje 16 z 18 osób (z czego jedna deklaruje zamieszkanie w gminie Nowosolna). Pozostałe osoby określają swój rejon jako park Wzniesień Łódzkich lub Widzew. Podobnie w przypadku okolicy, 16 osób określa ją jako Nowosolna (z czego jedna mówi o rynku Nowosolnej), pozostałe dwie wskazują określenie „Nowa" oraz „Byszewska w polu".

Nowosolna wydaje się być osiedlem nie tylko o jasnej tożsamości związanej z uwarunkowaniami historycznymi, etnicznymi i przestrzennymi, ale także tożsamości budowanej na bazie odrębności od Łodzi – osiedle zostało włączone w obręb miasta w 1988 roku, co za tym idzie, można je taktować jako „miasto w mieście" - nie jest to jednostka pomocnicza wyznaczona administracyjnie w sposób odgórny, a miejscowość włączona do miasta z nadanym statusem jednostki pomocniczej. To może mieć wpływ na perspektywę jej mieszkańców i mieszkanek – ponieważ jako miejscowość, Nowosolna miała swoją osobną administrację, ludność zamieszkująca ten teren nie identyfikowała się z Łodzią. Pytanie brzmi, na ile identyfikuje się w tej chwili, na ile natomiast działania rady osiedla skierowane są na utrzymanie niezależnej od całości miasta tożsamości lokalnej oraz w jaki sposób te działania przekładają się na efektywność funkcjonowania Nowosolnej w ramach większego miejskiego organizmu.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Pod kątem aktywności obywatelskiej i społecznej na rzecz swojej okolicy, mieszkańcy i mieszkanki osiedla Nowosolna dzielą się na pół – 9 osób angażowało się dotychczas w życie okolicy, 9 nie uczestniczyło w takich działaniach. Do najczęstszych form zaangażowania w życie osiedla należy budżet obywatelski (6 wskazań), inicjatywy sąsiedzkie i wzajemna pomoc (4 wskazania), działalność w ramach rady osiedla (2 wskazania), organizacjach pozarządowych lub kościelnych.

Na pytanie, co zwiększyłoby poziom zaangażowania w życie wspólnoty, osoby biorące udział w badaniu wskazały przede wszystkim potrzebę organizacji przedsięwzięć w których mogliby wziąć udział lub się włączyć („Konkretna wizja, jak takie działania miałyby wyglądać, pomysł, plan", „Organizacja imprez dla mieszkańców osiedla") i kwestię lepszego informowania o działaniach na osiedlu („Chętnie się zaangażuje ale nie wiem gdzie się zgłosić", „Klarowny przekaz informacji nt. tego co dzieje się w najbliższej okolicy i jak można się w te działania zaangażować, działania skierowane do różnych grup, działania związane z ochrona środowiska") - 7 wskazań. Trzy osoby wskazały potrzebę większego zaangażowania Urzędu Miasta Łodzi w życie osiedla („Zainteresowanie ze strony władz miasta.", „Zachęcać, nas mieszkańców, do działania nie trzeba. Natomiast co by pomogło w działaniu na rzecz mojej okolicy, to może większe zaangażowanie władz miasta w sprawy peryferii bo w centrum cały czas się pcha potężne pieniądze a osiedla na obrzeżach dostają coraz mniejsze pule funduszy a inwestycji przybywa"), dwie osoby wskazały potrzebę poczucia, że ich działanie ma znaczenie i przekłada się na efekty, 1 osoba wskazała na konieczność podjęcia działań infrastrukturalnych i remontowych („Naprawa drogi i eliminacja palenia w piecach wszystkim co się da").

Wśród innych inicjatyw znanych ankietowanym najczęściej wskazywana jest działalność Rady Osiedla Nowosolna oraz sąsiedzka grupa istniejąca w ramach mediów społecznościowych (po 5 wskazań). Uczestnicy i uczestniczki badania wskazują także na Klub Emerita (3 wskazania) oraz organizacje pozarządowe – Chrońmy Lasy Nowosolnej, Stowarzyszenie Dla Dobra Mieszkańców Nowosolnej, Przyjazna Komunikacja dla Nowosolnej.

Na pytanie, co zwiększyłoby zaangażowanie mieszkańców i mieszkanek w życie osiedla i okolicy, mieszkańcy najczęściej (siedmiokrotnie) wskazywali na potrzebę większej liczby inicjatyw, lepszą organizację działań i informację, w jakich działaniach mogą brać udział

(„Klarowny przekaz informacji nt. tego co dzieje się w najbliższej okolicy i jak można się w te działania zaangażować. Aktywności skierowane do różnych grup, działania związane z ochrona środowiska"). Ważne jest także zaangażowanie Urzędu Miasta Łodzi w życie osiedla („Zainteresowanie ze strony władz miasta", „Zachęcać nas mieszkańców do działania nie trzeba. Natomiast co by pomogło w działaniu na rzecz mojej okolicy, to może większe zaangażowanie władz miasta w sprawy peryferii bo w centrum cały czas się pcha potężne pieniądze a osiedla na obrzeżach dostają coraz mniejsze pule funduszy a inwestycji przybywa") - tę potrzebę wskazały trzy osoby. Dwie osoby potrzebują większego poczucia sprawczości i widocznych efektów działań, jedna wskazała konieczność poprawy infrastruktury na osiedlu.

W kwestii rad osiedla, wszystkie 18 osób ujętych w zestawieniu wie o istnieniu Rady Osiedla Nowosolna, 17 osób wskazuje poprawną nazwę jednostki pomocniczej dla swojego miejsca zamieszania, jedna osoba nie pamięta jej nazwy. W zestawieniu dominuje pozytywna ocena działań rady – 7 osób ocenia jej działanie dobrze, 7 z nich neutralnie, 2 negatywnie.

Podsumowując, na podstawie badania można postawić tezę, że Osiedle Nowosolna jest w pełni samodzielnym organizmem, który mimo włączenia w strukturę Łodzi, nadal utrzymuje swoją tożsamość i niezależność. W tym kontekście należy zatem postawić pytanie o cel działania rad osiedli i administracyjnego podziału Łodzi – jeżeli przyjąć, że ich działaniem jest tworzenie silnych społeczności lokalnych i struktur pozwalających na zarządzanie miastem oddolnie, Nowosolna może stanowić dobry przykład takiego działania (uwarunkowanego w dużym stopniu historycznie). Idąc dalej, uznając wspomniany cel za wiążący, należałoby się zastanowić w jaki sposób wesprzeć radę, by mieszkańcy i mieszkanki osiedla nie wskazywali miasta jako koniecznej „siły sprawczej", a całość zarządzania była w rękach wspomnianej rady. Można jednak postawić cel inaczej – o ile tożsamość lokalna jest ważnym aspektem funkcjonowania miasta, o tyle działa ona na rzecz całości wtedy, kiedy nie funkcjonuje obok miasta a w jego ramach. Wydaje się, że osiedle Nowosolna nadal stanowi osobny organizm, co za tym idzie, być może warto zastanowić się nad rozwojem poczucia przynależności do Łodzi i współdecydowania o niej jako całości, nie z perspektywy osobnego podmiotu.

Mileszki

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (3 osoby), Mileszki (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Mileszki, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Olechów-Janów

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 18 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Na 18 osób ujętych w niniejszym raporcie, 16 ankietowanych potwierdza miejsce zamieszkania na Osiedlu Olechów-Janów. W przypadku dwóch osób, mogą one mieszkać zarówno na terenie wspomnianego osiedla, jak i Osiedla Nr 33 (zamieszkanie przy ulicy Zakładowej).

Wśród osób, które wzięły udział w badaniu tylko jedna przy określaniu swojego miejsca zamieszkania używa pełnej nazwy osiedla - Olechów-Janów. Mieszkańcy i mieszkanki dzielą osiedle na dwie mniejsze całości – jako swój rejon, 14 osób wskazuje Olechów, dwie osoby wskazują Janów, jedna Widzew a jedna „zielone obrzeża". Sytuacja wygląda podobnie przy określaniu okolicy – 13 osób określa ją jako Olechów, dwie jako Janów, jedna jako Widzew, a jedna jako „Zakładową". 10 osób deklaruje wiedzę o istniejącej w ich okolicy radzie osiedla, tylko 3 osoby wskazują jej pełną nazwę. Może to oznaczać brak widocznej aktywności rady osiedla lub braku świadomości jej istnienia i kompetencji ogólnie – być może ankietowani nie do końca znają ideę jednostek pomocniczych. Za tym rozumowaniem przemawia dodatkowo fakt nie wskazywania innych rad osiedli w okolicy.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

10 z 18 mieszkańców i mieszkanek osiedla nie brało udziału i nie angażuje się w życie społeczne na rzecz swojej okolicy. Pozostałe osoby najczęściej wskazują budżet obywatelski jako ich formę działania na rzecz własnej przestrzeni (7 wskazań), działania interwencyjne, takie jak protest przeciwko wycince lasu pod budownictwo jednorodzinne, czy zgłaszanie uszkodzonej małej architektury. Dwie osoby deklarują współprace z radą osiedla.

Wśród innych inicjatyw znanych mieszkańcom i mieszkankom, osoby biorące udział w badaniu wskazują przede wszystkim działania i wymianę informacji w mediach społecznościowych, zarówno na rzecz Olechowa jak i Janowa (3 wskazania), akcje protestacyjne w obronie drzew (2 wskazania), budżet obywatelski oraz wspólne spacery z psami.

Na pytanie, co zwiększyłoby aktywność, mieszkańcy wskazali przede wszystkim na potrzebę większej liczby inicjatyw w swojej okolicy („Konkretna informacja, plan działania",

„Zorganizowane inicjatywy, wsparcie miasta") - siedem wskazań. Cztery osoby podkreśliły potrzebę zaangażowania Urzędu Miasta Łodzi nie tylko w kwestiach administracyjnych i zarządczych ale także w kwestiach związanych z dotychczasowymi projektami do budżetu obywatelskiego. Mieszkańcy i mieszkanki chcieliby też, by zmiany i ich wpływ był widoczny na osiedlu. Wydaje się, że wszystkie te sugestie łączą się ze sobą – sugerują konieczność poszerzenia zakresu prowadzonych działań na osiedlu oraz większą efektywność już realizowanych. Co za tym idzie, można zaryzykować rekomendację stworzenia funkcji lokalnego lidera, który będzie odpowiedzialny za działania związane z rozwojem kapitału społecznego i dalsze jego wykorzystywanie na rzecz okolicy przy wsparciu Urzędu Miasta Łodzi lub jego reprezentacji. Taką funkcję może pełnić rada osiedla.

Jak już wspomniano, 10 osób z 18 wie o istnieniu rady osiedla, tylko trzy osoby w całym zestawieniu znają jej pełną, właściwą nazwę. Z całego zestawienia, dwie osoby słyszały o działaniach rady, nie oceniają ich jednak, dwie oceniają działalność rady negatywnie, jedna ocenia je jako dobre.

Podsumowując, Osiedle Olechów-Janów wydaje się być osiedlem sztucznie połączonym – mieszkańcy i mieszkanki na potrzeby tego badania identyfikują swoją okolicę albo z Janowem albo z Olechowem. Integracji nie sprzyja dodatkowo słabo rozpoznawalna rada osiedla, której działanie może być słabo widoczne dla osób mieszkających na terenie jednostki pomocniczej. W sferze deklaracji, uczestnicy i uczestniczki badania są otwarci na inicjatywy, brak im jednak organizacji lub lidera, który mógłby je organizować. Brak wyraźnych efektów dotychczasowych działań wpływa negatywnie na inicjatywy własne.

Stoki-Sikawa-Podgórze

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 40 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Na 40 mieszkańców i mieszkanek ujętych w tym raporcie, zamieszkanie 36 można potwierdzić jako Osiedle Stoki-Sikawa-Pogórze. Pozostałe cztery osoby, ze względu na zadeklarowaną ulicę, mogą mieszkać zarówno na tym osiedlu, jak i na osiedlach Dolina Łódki (ul. Beskidzka) lub Nowosolna (ul. Brzezińska).

Wśród wszystkich mieszkańców i mieszkanek osiedla, ani jedna osoba nie wskazuje nazwy

jednostki pomocniczej dla określenia rejonu i okolicy swojego zamieszkania. Uczestnicy i uczestniczki badania korzystają najczęściej z poszczególnych elementów nazwy – ich okolica i rejon to albo Stoki, Sikawa albo Pogórze. Może to wynikać zarówno z kwestii dość odgórnego przypisania podziału administracyjnego trzem, de facto oddzielnym społecznościom (podobna sytuacja dotyczy osiedla Radogoszcz), bądź, bardziej prozaicznie, z wygody. Należy przy tym zaznaczyć, że nazwa Stoki, która pojawia się w zestawieniu najczęściej (21 wskazań w przypadku rejonu, 23 dla okolicy) jest dobrze rozpoznawalna wśród mieszkańców i mieszkanek całego miasta – pod tą nazwą znana jest praktycznie cała jednostka pomocnicza.

W przypadku tego osiedla, można zatem zadać pytanie o rolę rady osiedla – na ile jednostka pomocnicza ma stanowić administracyjną formę zarządzania określonym obszarem miasta, na ile natomiast ma służyć wzmocnieniu tożsamości lokalnej w celu lepszego współdecydowania o swojej przestrzeni. Oba warianty wydają się właściwe – wybór jednego z nich pociąga za sobą określone działania..

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

17 osób z 40 ujętych w zestawieniu nie angażowało się dotychczas w życie społeczne na rzecz swojej okolicy. Pozostałe osoby najczęściej wskazują Łódzki Budżet Obywatelski (15 wskazań), inicjatywy sąsiedzkie, dotyczące przede wszystkim wzajemnej pomocy i wolontariatu, dbania o zieleń na osiedlu oraz bezpieczeństwo (13 wskazań) oraz współpracę z radą osiedla (7 wskazań). Dwukrotnie w zestawieniu pojawia się temat noclegowni dla osób bezdomnych, jedna z osób prowadzi aktywnie projekty kulturalne i społeczne, jedna wskazuje na współpracę ze wspólnotą mieszkaniową.

Na pytanie, co wpłynęłoby pozytywnie na wzrost aktywności obywatelskiej, mieszkańcy i mieszkanki wskazują potrzebę zewnętrznej inicjatywy w której mogliby wziąć udział („Jakieś inicjatywy, o których bym wiedziała i mogła się zapisać do udziału", „Spotkania z mieszkańcami , warsztaty, debaty", „Konkretne projekty, w które można się dobrowolnie włączyć") oraz lepszej komunikacji i informacji („Platforma do kontaktu z okolicznymi mieszkańcami") - 14 wskazań. Na drugim miejscu, ankietowani chcieliby, by udział i dostępność Urzędu Miasta Łodzi była większa („Możliwość przedstawiania mojego projektu przedstawicielom UMŁ", „Większe zaangażowanie Miasta w szczególności ZDiT w infrastrukturę osiedla", „Większa uwaga władz skupiona na tę okolicę, dotychczas była ona pomijana we wszelkich planach") - 10 wskazań. Na trzecim miejscu, osoby uczestniczące w

badaniu wskazały konieczność poprawy sytuacji i sposobu działania rady osiedla („Większa autonomia rad osiedla, większy budżet rady osiedla", „Wzmocnienie roli oraz finansowe Rad Osiedli") - 5 wskazań.

Z działań i inicjatyw organizowanych na osiedlu, mieszkańcy i mieszkanki najczęściej słyszeli o działaniach sąsiedzkich, związanych ze sprzątaniem terenu jednostki pomocniczej, ochroną i dbaniem o zieleń, interwencjami dot. jakości dróg oraz noclegowni dla osób bezdomnych – 11 wskazań. 6 osób wie o działaniach rady osiedla, 5 osób wskazuje na strony funkcjonujące w ramach mediów społecznościowych, jako miejsca wymiany informacji i organizacji wydarzeń. Dwie osoby wskazują na działalność organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie Zielone Wzgórza oraz NowaSolna) dwie wspominają o działalności Klubu Seniora. W zestawieniu pojawia się także OSP Nowosolna oraz biegi na orientacje (Orientuś).

Wśród osób objętych badaniem, 37 wie o istnieniu rady osiedla w ich okolicy, z czego prawidłową, pełną nazwę jednostki pomocniczej wskazuje 15 osób. Pozostałe osoby wskazują jej niepełną nazwę lub nazwę innej jednostki pomocniczej (19 osób), 6 osób nie potrafi wskazać nazwy rady osiedla. 8 osób zna działalność rady i ocenia ją pozytywnie, 19 osób słyszało o działaniach rady, nie oceniają jej jednak ani dobrze, ani źle, 6 osób ocenia ją negatywnie. Pozostałe osoby nie mają wiedzy na temat działań rady osiedla.

Podsumowując, Osiedle Stoki-Sikawa-Pogórze wydaje się być hybrydą trzech, dość sprawnie działających społeczności i terenów o wspólnej administracji pod postacią rady osiedla. Tezę tę potwierdza dość znaczne zaangażowanie mieszkańców i mieszkanek w życie swojej okolicy, jednak może nie za sprawą aktywności jednostki pomocniczej a bardziej ze względu na efektywne działanie inicjatyw sąsiedzkich i społecznych. O ile rada osiedla nie ma w tym przypadku funkcji tworzenia wspólnej tożsamości, o tyle wydaje się działać efektywnie jako reprezentant Urzędu Miasta Łodzi. Co, być może jest dobrym rozwiązaniem – nie ma potrzeby tworzenia tożsamości tam, gdzie ona jest, nawet jeżeli ma charakter fragmentaryczny, kilkuczęściowy.

Stary Widzew

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 25 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Wśród 25 osób ujętych w zestawieniu, zamieszkanie 9 daje się potwierdzić jako Osiedle Stary Widzew. Ze względu na ulicę zamieszkania, pozostałe osoby mogą mieszkać zarówno na wspomnianym osiedlu, jak i na osiedlach: Zarzew, Chojny-Dąbrowa, Górniak (al.Śmigłego Rydza), Stoki-Sikawa-Podgórze, Śródmieście-Wschód (ul. Małachowskiego). Łącznie, osiem osób wskazuje nazwę Stary Widzew dla swojego rejonu, w tym 6 osób, których zamieszkanie można potwierdzić. W przypadku okolicy, nazwa Stary Widzew pojawia się czterokrotnie.

Wśród określeń używanych dla rejonu i okolicy, w niniejszym zestawieniu pojawiają się często określenia lokalne, które nie odnoszą się do jednostek pomocniczych, są przy tym rozpoznawalne ze względu na swój historyczny i architektoniczny charakter lub ze względu na nazwę wyznaczającą ich urbanistyczne umiejscowienie. Dwie osoby dla określenia swojego rejonu używają nazwy Księży Młyn – ta nazwa pojawia się również sześciokrotnie przy określaniu swojej okolicy. Troje mieszkańców i mieszkanek określa swój rejon jako Śródmieście i Centrum, co może wynikać z centralnego położenia ich miejsca zamieszkania. Nazwy takie jak Widzew (pojawiający się trzykrotnie w opisie rejonu i raz w opisie okolicy) może zarówno odnosić się do dawnej dzielnicy, jak i obszaru spójnego pod kątem tożsamości. Pozostałe nazwy, takie jak Szlezyng, Górka, Radiostacja, Fabryczna, Grembach i im podobne, stanowią nazwy regionalne, dobrze rozpoznawalne jednak wśród większości mieszkańców i mieszkanek Łodzi. To może świadczyć o silnej lokalnej tożsamości związanej z historycznym, hermetycznym charakterem tych okolic.

Ankietowani przy określaniu swojego rejonu korzystają z nazw osiedli, jednak, w przypadku prośby o wskazanie nazwy okolicy, odnoszą się do mniejszych, bardziej lokalnych społeczności. Jest to interesująca zmiana perspektywy w kontekście innych raportów szczegółowych – w ich sporej części mieszkańcy i mieszkanki wskazują jako rejon większą część miasta, czy to administracyjną (nazwy dzielnic), czy historyczną (Bałuty), natomiast jako swoją okolice nazwę osiedla lub wspólną nazwę dla kilku osiedli (Śródmieście, Retkinia). W tym przypadku, rejon to osiedle, okolicę wyznaczają rozpoznawalne historyczne społeczności.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

12 osób wśród wszystkich w zestawieniu deklaruje zaangażowanie na rzecz swojej okolicy. Do najczęściej wymienianych aktywności należy zaliczyć uczestnictwo w budżecie obywatelskim (4 wskazania), współpracę z radą osiedla (4 wskazania), inicjatywy sąsiedzkie, przede

wszystkim na rzecz zieleni (2 wskazania), działalność własną – prowadzenie bloga, organizację wydarzeń na Księżym Młynie (2 wskazania) oraz działalność doraźną, protestacyjną w związku z wycinką zieleni oraz budową trasy Konstytucyjnej (2 wskazania).

Na pytanie o to, co zwiększyłoby aktywność społeczną na rzecz swojej okolicy, mieszkańcy i mieszkanki najczęściej wskazują potrzebę zewnętrznej inicjatywy i lepszej organizacji działań („Zorganizowane wspólne akcje", „Istnienie zorganizowanej grupy zajmującej się takimi działaniami w okolicy. Cele działań korzystne dla wszystkich mieszkańców (czyli nie np. remont sali gimnastycznej w szkole, z której mogą korzystać wyłącznie uczniowie i pracownicy placówki") oraz lepszego dostępu do informacji na ich temat („Nic mi nie wiadomo gdzie mogę się zgłosić aby pomóc", „Większa dostępność informacji o tym, co w mojej okolicy się dzieje bądź jest planowane") - 8 wskazań. Na drugim miejscu pojawia się potrzeba remontów i działań infrastrukturalnych („Remont naszej kamienicy", „Modernizacja dzielnicy Stary Widzew oraz dalsza rozbudowa Księżego Młyna") - 4 wskazania. Trzecie miejsce to ex aeguo wsparcie i poprawa funkcjonowania rady osiedla („Lepsza współpraca z radą osiedla", „Przywrócenie budżetu inwestycyjnego RO") oraz zaangażowanie UMŁ w życie okolicy („Większe zainteresowanie ze strony "Miasta " sprawami mieszkańców oraz pomoc
w rozwiązywaniu problemów", „Współpraca z miastem w kwestiach budżetowych") trzy wskazania.

Wśród inicjatyw znanych uczestnikom i uczestniczkom badania, w których jednak nie biorą oni udziału pojawiają się inicjatywy sąsiedzkie na rzecz zieleni, poprawy jakości osiedlowych dróg (3 wskazania), współpraca z radą osiedla (2 wskazania), udział w budżecie obywatelskim (2 wskazania), forum Zarzewiak (2 wskazania) i organizacje Wschód Śródmieścia oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Księżego Młyna.

18 osób z 25 wie o istnieniu rady osiedla w swojej okolicy, z czego 7 osób wskazuje radę osiedla Stary Widzew jako swoją radę. 3 osoby wskazują jednostkę pomocniczą Zarzew, dwie Śródmieście Wschód, jedna Stoki-Sikawa-Pogórze. Pozostałe osoby albo nie znają nazwy swojej rady lub wskazują ją niewłaściwie. Co więcej, wśród 9 osób, których miejsce zamieszkania da się potwierdzić jako Stary Widzew, tylko trzy osoby wskazują tę radę osiedla. Dwie osoby wskazują na Osiedle Stoki-Sikawa-Podgórze, przy czym jedna osoba podaje właściwą nazwę jednostki pomocniczej), pozostałe osoby nie znają swojej rady.

Działalność rady osiedla nie jest znana wśród mieszkańców i mieszkanek, których odpowiedzi zostały ujęte w tym zestawieniu – aż 17 osób deklaruje, że nie zna działań rady. Wśród osób mieszkających na pewno na Osiedlu Stary Widzew, 6 osób nie wie nic o działaniach rady, dwie osoby słyszały o działaniach na rzecz budżetu obywatelskiego oraz części innego osiedla – Sikawy. Jedna osoba ocenia działalność negatywnie. Wśród pozostałych opinii, dwie osoby oceniają swoją radę pozytywnie, łącznie pięć osób zna działania rady, nie wskazuje jednak oceny.

Podsumowując, w przypadku Osiedla Stary Widzew, trudno jest jednoznacznie wskazać czynnik, który definiowałby mieszkańca lub mieszkankę miasta jako osobę mieszkającą na Starym Widzewie. Osoby ujęte w zestawieniu postrzegają się często jako mieszkańcy swojej najbliższej okolicy – ulicy, historycznego osiedla mieszkaniowego i podobnych. Co za tym idzie, wydaje się, że jednostka pomocnicza może mieć charakter przede wszystkim administracyjny – o ile zbiera w swoich granicach różne społeczności, o tyle nie tworzy wspólnej społeczności. To przekłada się na działania, które bardziej dotyczą uniwersalnych projektów (budżet obywatelski) lub bardzo lokalnego, interwencyjnego działania, niż systemowej współpracy na rzecz rozwijania osiedla.

Widzew Wschód

- Ze względu na niedostateczną liczbę respondentów, biorących udział w badaniu (8 osób), Widzew Wschód (zarówno osiedle jak i Rada Osiedla Widzew Wschód, nie zostały objęte analizą porównawczą w przedmiotowym raporcie.

Zarzew

- Liczba mieszkańców i mieszkanek osiedla, które wzięły udział w badaniu: 31 respondentów.

Rejon/okolica/jednostka pomocnicza

Zamieszkanie wszystkich osób ujętych w zestawieniu da się potwierdzić jako Osiedle Zarzew. Nazwa osiedla pojawia się jako najczęstsze określenie zarówno dla rejonu jak i okolicy zamieszkania – 24 mieszkańców i mieszkanek wskazuje je jako rejon, 22 osoby używają nazwy dla określenia na swojej okolicy. W przypadku rejonu, mieszkańcy i mieszkanki używają również nazw dzielnic – dla czterech osób ich rejon to Widzew, dla jednej osoby Górna. W kontraście, okolica jest rozumiana przez mieszkańców i mieszkanki jako kategoria węższa, częściej pojawiają się określenia regionalne – park Podolski, Księży Młyn, rejon Tatrzańska Przybyszewskiego. W zestawieniu pojawiają się również nazwy

historyczne, nie znajdujące obecnie odzwierciedlenia w strukturze i nazwach administracyjnych, takie jak Szlezyng czy stare określenie dla nazwy osiedla – Zarzewie. Można jednak zaryzykować tezę, że obszar zamieszkania i sama struktura administracyjna jest dla mieszkańców i mieszkanek miasta czytelna i dobrze zinternalizowana – mieszkańcy korzystają z nazwy osiedla dla określenia swojego rejonu okolicy, na 31 osób tylko jedna nie wie o istnieniu rady osiedla, tylko pięć osób ma trudność ze wskazaniem jej właściwej nazwy.

Aktywność mieszkańców i mieszkanek/rady osiedla

Wśród 31 osób ujętych w zestawieniu, 14 deklaruje swoje dotychczasowe zaangażowanie w działania na rzecz swojej okolicy i rejonu. Wśród inicjatyw, w których uczestniczyły, najczęściej wskazywany jest budżet obywatelski (10 wskazań), współpraca z radą osiedla (6 osób) oraz działania sąsiedzkie – wspólne sadzenie drzew, pomoc dozorcy, działania interwencyjne na rzecz przestrzeni (5 wskazań).

Na pytanie, co miałoby pozytywny wpływ na poziom zaangażowania w życie społeczne na rzecz okolicy i rejonu, mieszkańcy i mieszkanki osiedla Zarzew wskazywali potrzebę zewnętrznej inicjatywy w którą mogliby się włączyć („Publiczne inicjatywy, o których byłoby głośno, akcje sprzątania śmieci itd. Również widocznie większy zakres prac miasta w tym rejonie (okolica byłaby ładniejsza, gdyby inwestowano w więcej zieleni, parkingi, a nie rozjeżdżone pobocza, czystość i wymaganie jej od mieszkańców, inwestycje w wygląd zewnętrzny okolicy (odmalowanie bloków - chociaż to zapewne jest w zakresie działań spółdzielni), robienie kwitnących skwerków. Nie inwestowanie tylko i wyłącznie w Parku Podolskim, ale też w Parku nad Jasieniem, który ma o wiele lepszy potencjał. Inwestycje kulturalne i społeczne, których nie ma. (Zarzewie nie ma kin, teatrów, rzadko są polówki itd.") oraz lepszej informacji na temat działań („Więcej informacji na te tematy i przykładowe działanie") – 8 wskazań. Dla 6 osób ważne jest większe zaangażowanie władz miasta w życie osiedla („Lepszy stan dróg, zaangażowanie miasta w potrzeby osiedlowe", „lepszy i łatwiejszy kontakt z urzędami", „Mniejsza opieszałość władz, lepsza komunikacja szczególnie odnośnie nowych projektów/ remontów prowadzonych przez miasto"), co można połączyć z potrzebą przekonania o efektywności własnych działań i poczuciem sprawczości, wskazywanym przez 4 osoby („Pewność, że to co zrobię będzie miało sens, że nie utknie gdzieś pod machiną biurokracji"). 6 osób wskazało także potrzebę zmiany obecnego funkcjonowania rady osiedla, zarówno na poziomie inicjatyw, które ta podejmuje („Zaangażowanie, organizowanie inicjatyw przez rade osiedla czy spółdzielnie (z

informacją do mieszkańców na tablicach w klatkach). Niestety gdy widać, że oni nic nie robią, to się odechciewa, bo niby dlaczego wszystko ma być organizowane dzięki pomysłom i budżetowi obywatelskiemu"). Pozostałe osoby ujęte w zestawieniu wskazały czas, finanse oraz „zgodność z wartościami" jako czynniki, które mogłyby zmotywować ich do działania, sześć osób nie wskazało żadnych konkretnych rekomendacji.

Na pytanie o znane inicjatywy na osiedlu, uczestnicy i uczestniczki badania najczęściej wskazywali funkcjonującą w ramach mediów społecznościowych stronę „Zarzewiak", służącą zarówno jako medium informacyjne na temat okolicy i rejonu, jak i miejsce pojawiania się różnego typu inicjatyw. Stronę wskazało 11 osób. Wśród pozostałych inicjatyw pojawiły się działania interwencyjne, dotyczące infrastruktury drogowej i remontów (2 wskazania), działania sąsiedzkie i oddolne, realizowane z inicjatywy mieszkańców i mieszkanek (2 wskazania), a także efekty działań w budżecie obywatelskim, konkurs na ukwiecony balkon, zajęcia z jogi w parku, działalność okolicznego Domu Kultury (kółka plastycznego), Świetlicy „Smyk" oraz rady osiedla. 11 osób nie wskazało żadnej lokalnej inicjatywy.

30 z 31 osób, których odpowiedzi zostały ujęte w tym zestawieniu wie o istnieniu rady osiedla w ich okolicy, 26 osób wskazuje prawidłową nazwę rady i jednostki pomocniczej. Na pytanie o działalność rady, większość mieszkańców i mieszkanek jest w stanie wskazać jej działania (łączna liczba ocen – 22), z czego 4 osoby oceniają je pozytywnie, 1 negatywnie, pozostałe 17 osób ocenia działania neutralnie.

Podsumowując, osiedle Zarzew wydaje się być dobrze funkcjonującą jednostką pomocniczą – przestrzeń osiedla jest dobrze rozpoznawalna wśród mieszkańców i mieszkanek, osoby deklarujące swoje zamieszkanie na tym osiedlu identyfikują się z jego nazwą. Rada osiedla jest rozpoznawalna, większość mieszkańców i mieszkanek zna jej działania.

3. Podsumowanie

Pytania i tezy badawcze dotyczące I obszaru badawczego: Tożsamość lokalna mieszkańców i mieszkanek Łodzi.

Uczestnicy i uczestniczki badania nie rozróżniają w sposób szczególny rejonu i okolicy. Ze względu na liczbę nazw i odniesień do większych obszarów można uznać, że **rejon w oczach mieszkańców i mieszkanek jest kategorią szerszą, o luźniejszej strukturze społecznej niż okolica. I analogicznie, ze względu na większą liczbę określeń lokalnych, historycznych i innych, można uznać, że mieszkańcy traktują okolicę jako przestrzeń najbliżej siebie** – tę która jest dla nich istotna, pełni dla nich określone funkcje, musi spełniać określony standard. Co za tym idzie, można przyjąć, że osoby, które określają swój rejon nazwą osiedla traktują go jako obszar szerszy, z którym czują się luźniej związani niż ze swoją okolicą. W przypadku okolicy określanej nazwą osiedla, może to sugerować większe przywiązanie tożsamościowe do jednostki pomocniczej.

1. Obecny podział administracyjny wydaje się odzwierciedlać okolice i rejony życia i zamieszkania około 50% uczestników i uczestniczek badania. Pozostałe osoby utożsamiają się ze wspólnotami ponad osiedlowymi (np. Stare Bałuty, poszczególne dzielnice) lub z lokalnymi społecznościami mniejszymi niż jednostki administracyjne – sąsiedztwa przywiązane do określonej ulicy, kwartału zamieszkania (na przykład, podział na Radogoszcz Wschód i Zachód). Część mieszkańców i mieszkanek wskazuje swoje przywiązanie nie tyle do określonego rejonu/okolicy, ile do wyraźnego symbolu obszaru – na przykład: parku na Zdrowiu, dworca Łódź-Żabieniec, etc.
2. W przypadku osób, które w ramach okolicy wskazują nazwy i określenia ponadosiedlowe, wydaje się, że granice jednostek pomocniczych nie są wśród nich dobrze rozpoznawalne – jednostki pomocnicze nie pełnią roli terytorialnej, nie wpływają na tworzenie tożsamości osiedlowej. Tę funkcję przejmują społeczności o większym zasięgu – na przykład mieszkańcy i mieszkanki Widzewa – natomiast rola administratorów przestrzeni jest realizowana przez te podmioty, od których zależy jakość usługi mieszkaniowej lub przestrzeni wokół domu/bloku/mieszkania – wspólnota mieszkaniowa lub spółdzielnia.

Pytania i tezy badawcze dotyczące obszaru badawczego II: Współdecydowanie /działania równoległe/brak działań.

1. Działalność społeczna i obywatelska Łodzian na podstawie zamieszczonych poniżej raportów szczegółowych, zdaje się skupiać wokół aktywności na rzecz swojego najbliższego otoczenia, rzadko pokrywającego się w opinii mieszkańca i mieszkanki z jednostką pomocniczą. To zaangażowanie dotyczy na ogół działań, które mają bezpośredni efekt w przestrzeni codziennego przebywania – interwencji na rzecz określonej inwestycji lub jej braku, wsparcia dla sąsiadów, sąsiedzkiej inicjatywy (dla estetyzacji wspólnej przestrzeni publicznej) bądź uczynienie jej bardziej funkcjonalną (budowa miejsc parkingowych).
2. Co za tym idzie, działania mieszkańców i mieszkanek nie posiadają struktury, określonego programu – to działania spontaniczne, które powodują dodatkowo powstawanie kapitału społecznego, nie działania obliczone na ten kapitał. W efekcie **działania mieszkańców i mieszkanek zamykają się w mniejszych wspólnotach w ramach osiedli, na przykład: przy ulicy, we wspólnocie mieszkaniowej, na terenie osiedla domów jednorodzinnych.** Przykładem osiedli działających w ten sposób może być Teofilów-Wielkopolska lub Bałuty Zachodnie.
3. Rady osiedla w większości posiadają swój program – zestaw działań ukierunkowanych na zewnątrz, do mieszkańców i mieszkanek. Działalność rad wydaje się jednak mieć charakter jednostronny – o ile tworzony jest program dla mieszkańców, o tyle **nie jest to program tworzony przy ich udziale.** Co istotne, Łódź jest miastem o niejednorodnej strukturze urbanistycznej – t**rudno jest wymagać od rad analogicznych działań dla osiedli bloków, zabudowy jednorodzinnej, kamienic i zabudowy mieszanej.** Co za tym idzie, pojawia się pytanie o sens obecnego podziału administracyjnego i sposobu, programu działań rady osiedla – jej roli w ramach struktur miasta.
4. Reasumując, działania mieszkańców i mieszkanek oraz rad osiedli w sporej części przebiegają równolegle. **Działania nie są współtworzone – brakuje modelu partycypacyjnego współpracy. Brakuje również jasno określonego celu działań – o ile organizowane przez rady osiedla pikniki, wigilie i inne imprezy są formą animacji życia społecznego, o tyle tworzenie wspólnej tożsamości, sieci kontaktów i kapitału społecznego wymaga czegoś więcej.**

Pytania i tezy badawcze dotyczące III obszaru badawczego: Rola rad osiedli oczami mieszkańców i mieszkanek.

1. Model funkcjonowania rad osiedli oraz społeczności wokół nich zdaje się wskazywać potrzebę zwiększenia komunikacji oraz wymiany perspektyw - z jednej strony, rady osiedli oferują działania, które według nich odpowiadają na określone potrzeby osób zamieszkujących osiedle, z drugiej strony, osoby do których nie są kierowane wydarzenia, nie mają możliwości lub nie są zainteresowane współpracą z radą osiedla lub wzięciem udziału w organizowanych przez nią przedsięwzięciach. Brak komunikacji nie wynika z błędów popełnianych przez którąkolwiek ze stron – wydaje się, że sytuacja równoległego funkcjonowania lokalnych wspólnot i jednostek pomocniczych bierze się z braku jasno postawionego celu działalności rad. W związku z czym rada osiedli powinna przede wszystkim funkcjonować jako przedłużenie administracji miejskiej, pełniąca funkcje animacyjne wobec mieszkańców i doradcze dla Urzędu Miasta? Czy może jednak mocniej angażować się w społeczności osiedla, reprezentując mieszkańców i mieszkanek, zarówno w przypadku potrzeby interwencji jak i przy współpodejmowaniu decyzji w procesach partycypacji społecznej?
2. Jasne określenie charakteru i roli rady w ramach szerszej struktury pozwoliłoby na stworzenie modelu bardziej efektywnego funkcjonowania jednostek pomocniczych. Wydaje się, że w kontekście społeczności, **rady osiedli realizują przedsięwzięcia, które nie są celem a środkiem do celu. Skoro cel nie jest jasno określony, wspomniane inicjatywy trudno oceniać – o ile można ilościowo odpowiedzieć na pytanie, co zrobiła rada osiedla, o tyle trudniej wskazać efekt tego działania z perspektywy społeczności. I to znajduje odzwierciedlenie w wynikach badania.**
3. Niezależnie, czy uznamy radę osiedla za przedłużenie administracji czy adwokata społeczności lokalnej, dobrą rekomendacją wydaje się potrzeba zwiększenia komunikacji pomiędzy przedstawicielami i przedstawicielkami rad a lokalną społecznością. To, co jest wspólne dla obu podejść to reprezentowanie mieszkańców i mieszkanek – **jeżeli rady nie reprezentują wszystkich poszczególnych grup interesariuszy na osiedlu, trudno mówić o osiedlowym charakterze rady i dalej – pełnej legitymacji do działania w imieniu lub na rzecz mieszkańców i mieszkanek.**
4. Ocena i świadomość funkcjonowania rady w otoczeniu społecznym (czy to osiedla czy okolicy) mieszkańca lub mieszkanki wydaje się być determinowana czynnikami urbanistycznymi (dominująca forma zabudowy – kamienice, osiedla bloków, zabudowa jednorodzinna), gęstością zaludnienia, liczbą mieszkańców i mieszkanek, historycznymi uwarunkowaniami danego terenu (tożsamości włączone w obręb miasta,

na przykład, Nowosolna, tożsamości przestrzenne, na przykład Stare Miasto, tożsamości budowane na podstawie hermetycznych grup przypisanych do określonego terenu – Księży Młyn, Grembach). Co za tym idzie, **jakakolwiek praca na rzecz rozwoju kapitału społecznego w podziale administracyjnym, który nie odzwierciedla, wręcz dzieli lokalne tożsamości, może nie być skuteczna. Co za tym idzie, w zależności od roli przypisanej jednostkom pomocniczym, być może warto przemyśleć obecny podział administracyjny i przebudować go tak, by pozwalał najlepiej realizować funkcję/misję, uprzednio określoną zarówno przez mieszkańców i mieszkanki jak i Urząd Miasta Łodzi.**